

Vlaams
Parlement

vergadering **C262**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 4 mei 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de pijpleiding vanuit de Antwerpse haven naar het Duitse Ruhrgebied – 2908 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de leidingstraat Antwerpen-Geleen – 2947 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het GRUP 'Leidingstraat Antwerpen-Ruhr (Geleen)' en de impact ervan op mens en natuur – 2988 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de voorlopige regeling van de Programmatistische Aanpak Stikstof om een maximale rechtszekerheid te garanderen aan een vergunning-verlenende overheid – 2914 (2020-2021)	22
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maximale vracht van benzeenuitstoot – 2915 (2020-2021)	29
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over grensoverschrijdende samenwerking in het kader van de ruimtelijke ordening – 2946 (2020-2021)	33
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de zoektocht naar nationale parken en landschapsparken – 2974 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de projectoproep voor nationale parken en landschapsparken – 2979 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de zoektocht naar nationale parken en landschapsparken – 3060 (2020-2021)	35

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de pijpleiding vanuit de Antwerpse haven naar het Duitse Ruhrgebied – 2908 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de leidingstraat Antwerpen-Geleen – 2947 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het GRUP 'Leidingstraat Antwerpen-Ruhr (Geleen)' en de impact ervan op mens en natuur – 2988 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, bedankt om hier aanwezig te zijn voor een toch wel belangrijk thema. Het is een thema dat heel veel mensen aanbelangt, dat hebben we de voorbije weken kunnen zien. Het gaat hier over de pijpleidingstrook of reservatiestrook die gepland is van de Antwerpse haven richting het Duitse Ruhrgebied. Die pijpleiding is voorzien om een aantal stoffen op een efficiënte manier te vervoeren.

Er zijn drie mogelijke tracés. We zitten uiteraard in een fase van publieke consultatie die net is afgerond. We verwachten uiteraard niet van u dat u hier gaat zeggen welk tracé het zal worden. Wat wel is gebleken uit de vele reacties van actiecomités, ondernemers, landbouwers en mensen die graag in de natuur zijn, is dat zij na de publieke infomomenten met heel veel vragen zaten. Het is eigenlijk in dat kader dat ik u toch zou willen vragen om meer duidelijkheid te scheppen. Want als dit project voor iets heeft gezorgd, dan is het wel onrust: onrust in de Antwerpse gemeenten, in de Limburgse gemeenten en in enkele Vlaams-Brabantse gemeenten, waaronder Schaffen en Deurne, die ook mogelijk geïmpacteerd zijn door de keuze van de reservatiestrook.

Ik zal rechtstreeks naar mijn vragen gaan, want ik denk dat de andere collega's ook nog iets willen zeggen. Ik wil het niet nodeloos rekken, het belangrijkste lijkt mij dat u duidelijke info verschaft. Ik heb een zevental vragen die ik kort zal overlopen. U hebt vorige week al aangegeven dat u een uitgebreid antwoord hebt. Ik en de vele mensen die hier meevolgen kijken er wel naar uit om daar wat duidelijkheid over te krijgen.

Ten eerste konden particulieren de voorbije weken bezwaren indienen, tot 30 april. Die periode is dus afgelopen. Het is echter onduidelijk wat de juridische waarde daar precies van is. Er volgt daarna nog een scopingnota, en dan moet er nog een voorontwerp van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) worden gemaakt. Dat waren ook nog momenten waarop mensen bezwaar konden indienen. Maar uit de infomomenten bleek wel dat het onduidelijk is wat nu net het juridisch effect is van de bezwaren die werden ingediend, alsook de negatieve adviezen die gegeven zijn door de verschillende gemeenten en steden die op het traject liggen.

Mijn tweede concrete vraag gaat over de informatie omtrent de stoffen die mogelijk vervoerd zouden worden. Daar was toch redelijk wat onduidelijkheid over, over wat nu juist in de geplande pijpleidingen vervoerd zou worden. Oorspronkelijk was er een vrij beperkte scope van stoffen, maar uit de infomomenten bleek dat het

toch niet altijd duidelijk was wat er juist vervoerd zou worden. Ik zou toch willen vragen of u een duidelijk overzicht kunt geven van de stoffen die momenteel in de scope liggen.

Mijn derde vraag gaat over compensaties. Er werd op sommige infomomenten gezegd dat enkel belanghebbenden die rechtstreeks op het traject liggen, in aanmerking zouden komen voor compensatiemaatregelen. Ik heb zelf twee momenten bijgewoond; op het ene moment werd dat wel gezegd, op het andere niet. Die pijpleidingstrook, die reservatiestrook heeft natuurlijk ook een groot effect op iedereen die in de nabijheid woont. Stel dat je op enkele meters van de reservatiestrook woont, dan heb je natuurlijk ook wel een impact op je landbouwgrond, je woning of een andere eigendom. Mijn heel concrete vraag is of het klopt dat enkel mensen die rechtstreeks op een tracé een eigendom hebben, vergoed zouden worden. Of wordt er ook een bredere scope van waardevermindering in rekening genomen? Dat lijkt mij wel heel belangrijk om te weten, ook als ze op een effectieve manier bezwaar willen indienen.

Mijn vierde vraag gaat over de wijze waarop de schade aan bijvoorbeeld natuurgebieden en landbouwgronden zal worden vergoed aan lokale besturen. Er zijn heel wat gemeenten die echt vrezen dat dit project een aanslag is op de open ruimte. Denk ten eerste aan de landbouwgronden, die ook economisch belangrijk zijn, maar ook aan de open ruimte, het natuurgebied. We weten allemaal hoe nauw u dat aan het hart ligt. Het is wel belangrijk dat die open ruimte maximaal gevrijwaard wordt. En in gevallen waar dat toch niet zou blijken te lukken, is de vraag wie daar compensatie voor zal krijgen, en op welke manier. Dat was op die infomomenten ook niet altijd duidelijk.

Het was ook niet duidelijk wat er juist op de leidingen zou kunnen worden gezet. Eerst was er gezegd dat er geen bebouwing, begrassing of beplanting mogelijk was. Dat werd tijdens de infomomenten dan weer genuanceerd. Kunt u enige duidelijkheid geven over wat op en rond de reservatiestroken nog mogelijk blijft qua bebouwing, bebosning en beplanting?

Hoe zijn deze trajecten tot stand gekomen? Welke impactstudie is er gemaakt om de huidige tracés aan te duiden? Dat is belangrijk inzake milieueffecten, efficiëntie, transportbanen enzovoort. Er werd weinig informatie over gegeven op de infomomenten. Het is nochtans belangrijk om te weten of deze tracés de meest efficiënte zijn. Ik dacht dat in de Vlaamse regelgeving stond dat dergelijke infrastructuurwerken maximaal naast kanaalleidingen en spoortrajecten zouden moeten liggen. Daar wijkt men nu in de gekozen tracés enorm van af. Tijdens de infomomenten was niet echt duidelijk vanwaar dat kwam. Kunt u dat verduidelijken? Hoe hebben de tracés die voorliggen vorm gekregen?

De keuze voor een traject zal afhangen van een aantal criteria. Je hebt industrie-gronden, je hebt gebieden met bebouwing, en je hebt open natuurgebieden en landbouwgebieden die geïmpacteerd zijn. Het is onduidelijk wat het vervolg zal zijn en hoe de keuze bepaald zal worden. In welke mate zal het belang van natuur in Vlaanderen doorwegen? Kunt u ons – en ook de mensen die nu kijken – enige duidelijkheid geven over het vervolg van het traject naar aanleiding van de scopingnota en het voorontwerp van GRUP als dat er komt? Welke criteria zullen tegen elkaar worden afgewogen? Ik begrijp dat u in deze fase nog geen 100 procent duidelijkheid kunt geven, maar dat is wel belangrijk voor de mensen die op en rond de drie trajecten 'liggen' om te weten waar ze in de nabije toekomst aan toe zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dat de Antwerpse Haven en de bedrijven daar al langer nood hebben aan een nieuwe leiding is bekend. Het was minder duidelijk wanneer

ze hiervoor stappen zouden ondernemen. Ik heb u hierover vorig jaar een schriftelijke vraag gesteld, maar toen was nog veel minder duidelijk.

De heer Vande Reyde verwees naar de infomomenten. Die roepen echter meer vragen op dan ze beantwoorden. Vandaar mijn vraag aan u, minister, en ik verwacht dat er nog veel zullen volgen.

Eind december 2020 keurde de Vlaamse Regering de startnota goed voor de opmaak van het GRUP Leidingstraat Antwerpen-Ruhrgebied. Een leidingstraat is een zone waarin pijpleidingen gebundeld kunnen worden aangelegd. Dit GRUP heeft als doel om een reservatiestrook vast te leggen voor een ondergrondse leidingstraat tussen de haven van Antwerpen tot aan de grens met Nederland in Geleen en verder tot in het Ruhrgebied. In de startnota wordt aangegeven dat er wordt gestreefd naar het reserveren van een strook van 45 meter breed. Minder bekend is dat in een eerste fase de ruimtelijke en technische haalbaarheid van een leidingenstrook van 70 meter onderzocht werd.

In het antwoord van u op een eerdere vraag van collega Ceyssens, gaf u aan dat het uitgangspunt is om zoveel mogelijk woningen te sparen. Er was tot 30 april 2021 een inspraakmogelijkheid voorzien. Tot dan kon er gereageerd worden op de voorliggende startnota. Deze startnota bevat momenteel nog drie mogelijke trajecten, wat betekent dat er in sommige gemeenten meerdere trajecten worden voorgesteld. Ook in twee aangrenzende gemeenten kunnen er twee verschillende trajecten worden voorgesteld. Mijn vraag dateert van vóór 30 april, maar komt dus pas vandaag aan bod.

Kunt u het belang toelichten van zo'n leidingstraat? Het lijkt erop dat de lasten voor de burger, landbouwer en de omgeving zijn, en de lusten voor een aantal bedrijven of het grootkapitaal.

In een eerste fase werd er een reserveringszone van 70 meter onderzocht, maar in de startnota is dit teruggebracht naar 45 meter. In sommige media wordt er echter gesproken over een reserveringszone van maar liefst 75 meter. Wat is het nu eigenlijk? Is 45 meter de breedte van de onderzochte reserveringszone? Is dit de maximale breedte voor het volledige traject op het grondgebied van Vlaanderen? U zei eerder ook al dat er op bepaalde plaatsen met smallere stroken zou kunnen gewerkt worden. Kunt u dat wat meer specifiek toelichten?

U gaf ook aan dat het uitgangspunt van dit proces was om zoveel mogelijk woningen te sparen. Op het grondgebied van sommige gemeenten worden er twee mogelijke trajecten voorzien. Zijn dit telkens evenwaardige trajecten die uitgaan van het principe om zoveel mogelijk woningen te sparen?

Bijzonder belangrijk voor ons is dat bepaalde trajecten door kwetsbare natuurgebieden gaan, terwijl andere trajecten door bewoond gebied zullen gaan. Een keuze voor het ene traject betekent een keuze tegen het andere traject. Hoe zal de afweging 'sparen van natuurgebieden' versus 'maximaal sparen van woningen' versus 'vrijwaren van landbouwgebied' worden gemaakt? Welke leidraad zal hiervoor worden gebruikt? Hoe wordt deze afweging gemaakt indien er een keuze moet worden gemaakt tussen natuur en woningen, indien beide trajecten door verschillende naburige gemeenten gaan?

In tegenstelling tot wat er her en der te horen is, creëert dit GRUP wel degelijk een zone waarbinnen in de toekomst aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een leidingstraat aangevraagd kunnen worden. Is er al een tijdshorizon gekend waarbinnen deze leidingstraat geheel of gedeeltelijk gerealiseerd zal worden?

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, ik denk niet dat ik nog een inleiding moet geven; de collega's hebben de vraag al geïntroduceerd. Ik denk dat iedereen wel goed beseft wat de problematiek precies inhoudt, want ik zal niet het enige commissielid zijn dat de afgelopen weken mails en berichten heeft ontvangen van burgers die bezorgd zijn, die soms ook heel boos zijn en die zich afvragen wat er staat te gebeuren met hun woning, hun eigendom, hun hobby – 'kunnen we die nog beleven op deze plek over enkele jaren?'.

We hebben de voorbije weken allemaal de storm van protest gezien die is ontstaan in bepaalde delen van de provincie Antwerpen, Vlaams-Brabant en uiteraard ook Limburg. Er was vorige week zelfs een protestlied, er waren bezwaarschriften en er waren ook negatieve adviezen van lokale besturen. In Hasselt bijvoorbeeld stelt de burgemeester dat Hasselt het belang van de leidingstraat onderschrijft, maar een negatief advies verleent voor het tracé dat over Hasselts grondgebied loopt. 'Not in my backyard' is in dezen volledig te begrijpen, omdat er bij veel gebouwen geen sprake meer zou zijn van een 'backyard'. U hoort het: heel wat commotie rond de drie leidingstraattracés die door uw regering werden uitgetekend, op vraag van de ambtenaren van de Europese Commissie, die beslist hebben dat de petrochemie van Antwerpen, Rotterdam en het Ruhrgebied geclusterd moeten worden.

Kunt u verduidelijken op basis van welke onderzoeken en beleidsvisies de drie mogelijke tracés – het noordelijke, het zuidelijke en het gecombineerd centrale tracé – waarbij grote stukken open Vlaamse ruimte en ongerepte natuur zullen worden aangesneden, voor deze nieuwe leidingstraat werden vastgelegd?

Hoe reageert u op de talrijke bezwaren en fundamentele kritieken in het belang van mens en natuur en welke aanpassingen zijn er in dat verband mogelijk?

Op welke manier acht u deze leidingstraataanleg met de daaraan gekoppelde verdere industriële ontwikkeling in de zone rond deze leidingstraat verenigbaar met het voornemen van uw eigen regering om het dramatisch toenemend ruimtebeslag in Vlaanderen een halt toe te roepen?

Bent u bereid om voormeld GRUP-dossier in te trekken, zodat er eerst een helder en ernstig politiek debat kan plaatsvinden over de praktische uitvoering van de door Europa gewenste toekomstige clustering van de drie grote chemische regio's en de exacte plaatsen waar de aanleg van een dergelijke nieuwe leidingstraat en de verdere industriële ontwikkeling op Vlaams grondgebied het meest aangewezen zijn?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, bedankt voor de vele vragen. Ik ben blij dat dit dossier nu ook de nodige politieke aandacht krijgt.

Sommige collega's vragen mij of er hier niet eerst een ernstig debat over moet worden gevoerd voor we verder gaan met het openbaar onderzoek.

Beste collega's, ik hoop dat jullie heel goed weten dat er al sinds 2005 sprake is van een leidingstraat die de Antwerpse haven moet verbinden met het Ruhrgebied. Ik zat zelf niet op dit niveau, maar ik veronderstel en ik hoop dat er tussen 2005 en nu toch al een stevig debat is geweest tussen alle politieke partijen. Dat zijn dossiers – net als het dossier van de Groene Delle – die ergens hangen. Er worden allerlei studies gedaan en noem maar op. Het enige wat ik doe in dit dossier, en ik denk dat dat wel wordt verwacht van een minister, is het dossier uit de lade halen, het in een openbaar onderzoek steken en het debat voeren. Dat is wat we nu aan het doen zijn. Er is nog geen enkele beslissing genomen, die moet nog komen. Ik ga daar ook niet op vooruitlopen, zoals ik dat ook niet heb gedaan met andere dossiers.

Ik vind wel dat er eens knopen moeten worden doorgelukt in allerlei dossiers die blijven hangen en zweven, waarbij studie na studie na studie wordt opgemaakt. Het moet nu verder. We zijn nog maar aan het begin van de hele procedure van raadpleging, bezwaren, debatten enzovoort. Want er is ook nog geen ontwerp-GRUP of wat dan ook, collega's. Het enige wat ik doe is dit dossier van 2005 uit de diepvries halen, en de inspraak laten starten. Ik vind het eigenlijk in elk dossier belangrijk, zoals ook met de Groene Delle, dat er debatten zijn, dat mensen hun zeg kunnen doen, en dat we vervolgens met alle elementen die op tafel liggen, knopen kunnen doorhakken. Dat kan een knoop zijn die misschien voor de een goed is en voor de ander slecht. Maar voor mij als bevoegd minister is het belangrijk dat we gewoon voortdoen.

Als ik kijk naar de inspraak, vind ik het ook belangrijk dat dat geen schijntoneeltje is. Mensen die de moeite doen om een reactie in te dienen moeten ook serieus genomen worden. Er kwamen 3500 reacties binnen bij het Departement Omgeving en er was een petitie met 6000 handtekeningen ingediend. Ook lokale besturen hebben allemaal hun adviezen gegeven, dus die worden hier ook aan toegevoegd. Jullie begrijpen allemaal dat die raadpleging verder moet worden verwerkt, en dat we elke reactie, en alternatieven die misschien naar voren worden gebracht, met onze diensten op een juiste manier bekijken.

Maar ik ga alvast graag in op jullie heel terechte vragen. Daarom vind ik het ook goed dat we het debat nu eindelijk voeren. We zijn nu 2021, en we zijn daar al sinds 2005 over aan het nadenken.

De eerste raadpleging richting de bevolking gebeurt nu. Dat is ook niet de enige raadpleging, voor alle duidelijkheid. Later zal er in een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) ook nog een openbaar onderzoek volgen. Het is belangrijk om de burgers de mogelijkheid te geven om te reageren op basis van de juiste informatie. Het Departement Omgeving heeft dan ook allerlei participatiemomenten georganiseerd. Er werden heel veel vragen gesteld, en ik denk dat de deelnemers ook wel tevreden waren over de manier waarop we dat dossier aanpakken en over de manier waarop we duidelijkheid proberen te brengen.

Met deze vroege participatie geven we ook duidelijkheid over de procedure, over de stand van zaken en over het verder onderzoek. Met deze raadpleging in een vroege fase van de procedure heeft de wetgever, dit parlement dus, er bewust voor gekozen om de doelstelling van een GRUP voor te leggen aan de bevolking en niet te wachten tot er een concreet uitgewerkt plan beschikbaar is.

Vroege participatie is zeer nuttig zodat de bevolking ook weet wat er allemaal aan het bewegen is, waar de onduidelijkheden liggen, wat nog verder moet worden onderzocht en wat de alternatieven zijn die moeten worden onderzocht, enzovoort. Het Departement Omgeving heeft er daarom ook voor geopteerd om de eigenaars van verschillende woningen te contacteren en uit te nodigen, om ze een stand van zaken te geven, te vertellen wat er aan het gebeuren is en vooral ook de procedure uit te leggen. Sommigen doen alsof er al een beslissing is gevallen, wat ik toch heel straf vind.

De vroege inspraakreacties worden verzameld en gepubliceerd en ze zullen aanknopingspunten bieden voor een tweede fase, de opmaak van een scopingnota. Er is geen verschil in waarde tussen een inspraakreactie over de startnota en een bezwaar of opmerking tijdens het openbaar onderzoek. Beide zullen grondig worden onderzocht en kunnen aanleiding geven tot verdere aanpassingen en onderzoeken.

De reacties van gemeenten en besturen leren dat er in deze fase van het proces toch al sterk wordt gefocust op het tracé en de concrete gevolgen op het terrein, en dat is heel begrijpelijk. Ik heb ook heel veel begrip voor al die bezorgdheden en

de aandacht voor de mogelijke impact van nieuwe leidingen op gebouwen, woningen en natuur. Het is fijn om te horen dat iedereen in de commissie die bezorgdheden deelt. Zij vormen ook de kern van het nog uit te voeren milieuonderzoek.

Met de voorgestelde tracés is er gezocht naar evenwaardige alternatieven. Het is daarbij van belang te weten dat de ontworpen tracés nog verder onderzocht moeten worden, ook op het niveau van de percelen. Dat onderzoek kan nog verder aanleiding geven tot aanpassingen. Er zullen ook alternatieven en aanpassingen ingesproken worden, dat is ook de bedoeling van de huidige procedure. Het is van belang te weten dat er drie verschillende tracés in onderzoek zijn. Na het onderzoek zal een knoop doorgehakt worden.

Er zijn ook heel veel vragen over de lasten en lusten van zo'n leidingstraat. Ik denk dat iedereen wel overtuigd is van het nut van zo'n leidingstraat – of misschien niet, en dan hoor ik dat ook graag. De leidingstraat van de haven van Antwerpen tot Geleen is een belangrijke route die de grootste chemische clusters in Vlaanderen verbindt, met daarbij ook de chemische industrie in het Economisch Netwerk Albertkanaal. Het Ruhrgebied is voor de haven van Antwerpen van cruciaal belang om de Duitse en Oost-Europese markt te bedienen. Vlaanderen, Nederland en de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen werken samen aan een duurzame toekomstvisie voor de chemiesector. Als er collega's zijn die zeggen dat Vlaanderen daar niet moet aan meedoen, dan hoor ik dat ook heel graag. Maar ik denk niet dat ik dat heb gehoord.

Via pijpleidingen worden belangrijke petrochemische bedrijven van de nodige grondstoffen voor hun productie voorzien. Het gebrek aan ruimte voor nieuwe leidingen op de verbinding tussen Antwerpen en het Ruhrgebied is een belangrijk knelpunt in de Vlaamse pijpleidingeninfrastructuur. Maar de energie- en mobiliteitstransitie zit in een stroomversnelling, en dat is ook een belangrijke trigger voor nieuwe grondstoffenstromen tussen de bestaande industriële clusters. Daardoor ontstaat een bijkomende vraag naar ondergronds transport. Leidingen ondersteunen de energietransitie door het faciliteren van ondergronds transport van nieuwe energiedragers en grondstoffen zoals waterstof en CO₂. Pijpleidingen zijn bovendien een duurzaam vervoer voor deze stoffen, zijn veiliger dan andere transportmiddelen en kunnen een alternatief zijn voor vrachtwagens. De leidingstraat zal bovendien bijdragen tot efficiënter ruimtegebruik ten opzichte van een ad-hoc-aanleg van talrijke individuele leidingen die veel minder rekening houden met de mogelijke ruimtelijke en sociaalmaatschappelijke impact zoals dit wel gebeurt voor de leidingstraat.

Binnen het planproces, collega's – dit is belangrijk – zal er ook een maatschappelijke kosten-batenanalyse opgemaakt worden die inzicht zal geven in de maatschappelijke waarde en meerwaarde van dit project. We moeten die analyse maken, en vervolgens bekijken wat dat geeft.

Er zijn veel vragen met betrekking tot compensaties. Zoals reeds gezegd zitten we nu in de eerste fase van het planproces: de startnota. Er is dus op dit ogenblik nog geen enkel zicht op het concrete tracé of de eventueel getroffen percelen en eigendommen. Dat is allemaal nog veel te vroeg. Er is nog geen keuze gemaakt. Alles zal afhangen van de kosten-batenanalyse, het openbaar onderzoek enzovoort. Ik neem in elk geval mee dat er duidelijkheid moet worden gegeven over de vergoedingen die al dan niet aan de orde zullen zijn.

In de verdere uitwerking van de scopingnota, richting voorontwerp GRUP, zal steeds meer en meer in kaart gebracht worden waar de leidingstraat precies zou komen te liggen en welke eigendommen getroffen zijn. In dat onderzoek zal men zoeken naar het tracé met de minst mogelijke impact, zowel voor natuur, landbouw als de mens. Dat is de logica zelve.

Dan zijn er vragen met betrekking tot beplantingen. De beplanting en het gebruik van de bovengrond boven de leidingstraat is inderdaad een belangrijke uitdaging. In de startnota zijn specifieke doelstellingen op dat vlak geformuleerd. In een latere fase zullen deze doelstellingen de basis vormen voor concrete ontwerp- en inrichtingsvoorstellen. Landschappelijk worden negatieve gevolgen voor de omgeving waar mogelijk vermeden. Hierbij worden de gevoelige gebieden zowel bekeken vanuit de bebouwde context als vanuit de open ruimte met bijvoorbeeld de Europese Habitatrichtlijn. Na de aanleg van een of meerdere leidingen in de leidingstraat zal er zo veel mogelijk worden gestreefd naar het herstel van de oorspronkelijke bodemtextuur en bovengronds landgebruik. Er wordt zo veel als mogelijk getracht om het bestaande bovengrondse ruimtegebruik, de geldende planologische bestemming en de bestaande eigendomsstructuur te behouden.

Het is echter onvermijdelijk dat het bovengrondse ruimtegebruik rekening moet houden met een aantal ruimtelijke randvoorwaarden. Dit betekent dat binnen de reservatiestrook van de leidingstraat enkel vormen van bouwvrij ruimtegebruik en tijdelijk/flexibel ruimtegebruik toegelaten kunnen worden. Concreet betekent dit dat er geen bebouwing of bepaalde beplantingen mogelijk zijn, maar wel bijvoorbeeld fietspaden, natuurinrichting en grondgebonden landbouw.

Ook waren er heel wat vragen die betrekking hebben op de impact op natuur. Dit is zeer terecht, vind ik, en er moet rekening gehouden worden met heel veel parameters. Voor natuurgebieden met een bijzondere bescherming en kwetsbaarheid is een passende beoordeling en een verscherpte natuurtoets voor het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) noodzakelijk. Dat zal gebeuren in het milieueffectenrapport. Om de effecten in te schatten zal geraamd worden welke oppervlakte aan waardevolle biotooptypes rechtstreeks dreigt te worden aangetast ten gevolge van de aanleg van een leiding. Voor de beoordeling van de overige effecten op biodiversiteit zal een kwetsbaarheidsbenadering gebeuren. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat bepaalde ecotopen verenigbaar zijn met een ondergrondse leiding en andere niet of veel minder.

Ik wil nu niet vooruitlopen op de resultaten van de milieubeoordeling maar die gaan uiteraard belangrijk zijn in de volgende stappen naar verdere keuzes. Dat spreekt voor zich.

Er was ook een vraag over de voorafgaande studies en beleidsvisies voor dit project. Sta mij toe dat ik daarvoor verwijs naar de startnota van de Vlaamse Regering, die is publiek. Ik stel voor dat jullie die allemaal raadplegen en goed lezen. Hierin staat ook op welke manier er tot alternatieven gekomen is. Het is zeer verhelderend.

Wat betreft het aspect ruimtebeslag wil de Vlaamse Regering het bijkomende ruimtebeslag stap voor stap terugdringen. De eventuele aanduiding van de ondergrondse leidingstraat staat niet haaks op de ambities van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV), integendeel. Een van de doelstellingen is net de bundeling van ondergrondse leidinginfrastructuur. Op die manier wordt vermeden dat deze stoffen – die zich perfect lenen voor vervoer via leidingen – via de weg getransporteerd moeten worden, zeker indien het over grote afstanden gaat. We kiezen dus, in lijn met de ambities, voor de transportwijze die vanuit duurzaamheid en ruimtebeslag veruit het beste scoort.

Zoals ik daarnet zei, heeft de Vlaamse Regering in dit plan doelstellingen ingeschreven op het vlak van de bovengrondse inrichting van de leidingstraat. De bestaande open ruimte kan op die manier gevrijwaard blijven na de aanleg van de leidingen. Er is nergens in het dossier sprake van bijkomende bedrijventerreinen in de zone rond de eventuele leidingstraat.

Wat betreft de vragen over de breedte van de reserveringszone zijn in de voorafgaande verkennende studies de onderzoeken inderdaad eerst uitgegaan van een leidingstraat van 70 meter breedte. Na de opmaak van de verkennende onderzoeken bleek dat de impact van een leidingstraat van 70 meter al te groot was. We zijn op zoek gegaan naar oplossingen om de impact te verkleinen zonder de doelstelling, de reservatie van ruimte voor leidingen, in het gedrang te brengen. Een goede manier om de impact te reduceren is de breedte van de leidingstraat te versmallen van 70 meter naar 45 meter waardoor heel wat gronden gespaard konden worden.

Een plaatselijke versmalling van de leidingstraat is denkbaar als gebruik gemaakt wordt van andere aanlegtechnieken. Dat kan niet over de volledige lengte maar wel op specifieke plaatsen. In plaats van te kiezen voor de gebruikelijke aanleg in open sleuf kan er plaatselijk gekozen worden voor de bouw van een tunnel. Dit kan een geboorde diepe tunnel zijn, zoals bijvoorbeeld onder het Albertkanaal door. Ook een ondiepe of laag liggende tunnel is mogelijk. Een ondiepe of laag liggende tunnel kan ook gebruikt worden om de breedte van de leidingstraat plaatselijk te versmallen in de directe nabijheid van woningen. Er is van alles mogelijk. Daarvoor dient ook dit onderzoek.

Over het element van de getroffen woningen dat ook tijdens de inspraak vaak naar boven kwam, kan ik zeggen dat voor elk van de drie tracés is getracht om zo veel mogelijk woningen te sparen. Dat spreekt voor zich.

Momenteel liggen er in de te onderzoeken zone voor het noordelijke tracé beduidend minder woningen dan in het centrale en zuidelijke tracé. Het zuidelijke tracé sluit maximaal aan bij bestaande infrastructuur, maar hierdoor zijn in dat tracé bijvoorbeeld meer woningen mogelijks getroffen.

Met de voorgestelde tracés hebben we gezocht naar evenwaardige alternatieven. Het is daarbij van belang te weten dat de ontworpen tracés nog verder onderzocht worden op het niveau van percelen. Er zullen ook alternatieven komen, dat is de bedoeling van de huidige procedure. In een volgende fase zullen deze tracés dus diepgaand onderzocht worden om inzicht te krijgen in de milieu-impact en om op het niveau van percelen te evalueren of beperkte tracéaanpassingen noodzakelijk en mogelijk zijn. Op basis van onderzoek en technische haalbaarheid, kan een tracéaanpassing overwogen worden. Op basis van beide resultaten van bovenstaande, zal een knoop doorgehakt worden door de Vlaamse Regering.

Dan was er nog een vraag over omgevingsvergunningen en de timing. Het klopt inderdaad dat een ruimtelijk uitvoeringsplan de basis vormt voor het afleveren van omgevingsvergunningen. Dit is ook in essentie waarom we een RUP opmaken. Zoals blijkt is dit proces niet eenvoudig en zijn er veel bezorgdheden. Ik neem die allemaal heel serieus, dus ik ga me niet uitspreken over concrete timings. Een normale doorlooptijd van een planproces is zo'n twee jaar. Daarna zullen uiteraard vergunningen moeten worden aangevraagd indien men één of meer leidingen in die strook wenst aan te leggen.

Er was ook heel wat bezorgdheid rond de stoffen die door de pijpleidingen zullen gaan. De meeste vragen over de te vervoeren stoffen zijn ingegeven vanuit een zeer terechte bezorgdheid op dat vlak. Het veiligheidsaspect is strikt geregeld via federale wetgeving. Daar krijg je bijna geen speld tussen, wat ook zeer terecht is. De federale vervoersvergunning gaat in op de veiligheid, zoals de gebruikte materiaalkwaliteit, wanddiktes, tussenafstanden en andere technische parameters. Bij de concrete vergunningsaanvragen in latere fasen zal uiteraard wel concreet moeten worden aangeven over welke stoffen het gaat, en daarbij zullen de nodige veiligheidsaspecten in kaart moeten worden gebracht. Dat is de logica zelf. Het is allemaal strikt geregeld via federale wetgeving.

Collega's, ik denk dat het goed is dat het debat de komende maanden en jaren gevoerd kan worden. Het dossier bleef wat zweven. Ik denk dat er een knoop moet worden doorgehakt in de ene of de andere richting, maar om dat te kunnen doen, moeten we het dossier natuurlijk eerst grondig laten onderzoeken. Ik denk dat ieder van jullie dat ook vindt, tenzij men zegt: 'Daar moet je niet mee beginnen. Stop er maar mee.' Ik vind, als je een knoop moet doorhakken, moet je alles weten, moet je alle tracés kennen en de voor- en nadelen ervan, moet je weten wat de hindernissen of de milieueffecten zijn. Ik vind dat zeer belangrijk voor elk dossier om knopen te kunnen doorhakken. Ik vind dat echt van belang.

Het lopende onderzoek moet leiden tot een concrete uitspraak over de impact van de leidingstraat. Op basis van dat onderzoek zal de Vlaamse Regering beschikken over de nodige informatie en inzichten om te kunnen beslissen of de impact aanvaardbaar is. Op dit moment kunnen we dat niet weten, want we hebben helaas die informatie niet. We moeten die procedure dus doorlopen.

De Vlaamse Regering kan uiteraard ook telkens tot inzicht komen om die procedure niet verder te zetten, maar dat is nu niet aan de orde. Andersom werken zou ook geen goed beleid zijn. Beslissen zonder voorafgaand onderzoek, dat lijkt mij geen goed idee. Ik vind het dus belangrijk dat we dit dossier, dat al sinds 2005 ergens rondzweeft, nu even bestuderen, zodat we op basis van alle mogelijke elementen een knoop kunnen doorhakken. Dat is voor mij het belangrijkste. Uiteraard neem ik alle bezorgdheden en bezwaren mee. Ik vind dat belangrijk. Dan zullen we zien waar het zal eindigen, maar het spreekt voor zich dat alles goed onderzocht moet worden. Daar begint een goed dossier mee. Als je met een project wilt verdergaan, moet je weten wat uit het openbaar onderzoek naar voren komt. En daar dient deze oefening voor. En ik zie dat er 3500 reacties zijn. Die gaan we allemaal goed onderzoeken om een volgende stap te kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik ken u als een heel fel en ook heel gedreven politica. U weet dat ik daarom enorm fan van u ben. Ik moet eerlijk zeggen dat mijn bezorgdheden, bezorgdheden die ik deel met heel wat mensen die door dit plan geïmpacteerd worden, nog niet helemaal weg zijn na uw antwoord. Ik zal u uitleggen waarom. Ik heb daar twee redenen voor.

Ten eerste begint u met te zeggen – heel fel – dat dit dossier al sinds 2005 in de koelkast zit, dat u het daaruit gaat halen en knopen gaat doorhakken. Het kan best zijn, minister, dat er al sinds 2005 plannen zijn, maar mensen met woningen op die tracés, mensen die er landbouwgebied of een bedrijf hebben, mensen die er open ruimte willen bezoeken, die weten dat niet sinds 2005, die weten dat pas sinds een aantal maanden, sommigen zelfs pas sinds een aantal weken. Hun wordt nu gevraagd door de overheid of er bezwaar is, op basis van heel gebrekkige informatie. Tot spijt van wie het benijdt, maar dit is China niet. Wij kunnen niet zomaar zeggen: 'Kijk, we hebben hier wat plannen, we zijn al bezig sinds 2005, en nu mogen jullie er snel jullie gedacht over zeggen.' Zo werkt het niet.

Ik heb het in mijn inleiding ook gezegd: duidelijkheid is echt enorm belangrijk, als u wilt slagen, minister, als u hier een project van wilt maken met daadkracht, in het belang van de economie, maar met respect voor alle effecten die het heeft op de open ruimte, op de natuur, op de vele mensen. Ik denk dat u dat aspect echt niet uit het oog mag verliezen. Dat u zegt dat het dringend tijd is om knopen door te hakken, omdat het al meer dan vijftien jaar aansleept, gaat daarom niet op. Voor die mensen is dit slechts het begin, dus ik hoop dat we daar echt gedegen werk van kunnen maken, om op al die bezorgdheden rechtszekerheid te bieden, een goed antwoord op die openstaande bezorgdheden. Dat is de plicht van de overheid.

Dat brengt mij tot de tweede reden waarom mijn bezorgheden niet helemaal weg zijn. Ik weet dat sommige punten nog niet volledig uitgeklaard zijn en ik respecteer dat u over een aantal zaken nog geen volledige informatie kunt geven. Desalniettemin denk ik dat er op een aantal cruciale aspecten in deze fase ten minste iets meer duidelijkheid zou moeten zijn, en wel omdat er aan mensen en lokale overheden echt wel wordt gevraagd of ze voor of tegen zijn en of ze al dan niet een klacht hebben. 3500 bezwaren, dat gaat over enorm veel mensen: ondernemers, mensen die er wonen, mensen die willen genieten van de schaarse natuur die Vlaanderen nog heeft. Ik denk dat we in deze fase op een aantal cruciale punten niet al te vrijblijvend mogen zijn. En ik weet het: dit is een start, dit is een publieke raadpleging. Maar voor je het weet ga je naar volgende fases, zonder dat mensen een gedegen antwoord krijgen. Ik ga niet al mijn vragen herhalen, want op sommige vragen hebt u een legitieme poging gedaan om te antwoorden. Maar er zijn drie cruciale punten. En kunt u het vandaag niet, dan vraag ik u om op korte termijn een meer gedegen antwoord te geven.

Ten eerste, welke stoffen gaan er door die pijpleidingen? Dat is natuurlijk wel cruciaal om te weten wat het nut is, waar de gevaren liggen. Ik neem aan dat alles volgens de huidige regelgeving verloopt – dat zou er nog aan mankeren – maar waarvoor die leidingen gaan dienen, dat is toch het begin van elke raadpleging, van elke discussie? Zolang daar onduidelijkheid over blijft bestaan, komen de wildste indianenverhalen naar boven. Dus, welke stoffen gaan er door die pijpleidingen? Dat is cruciaal.

Ten tweede, hoe is men gekomen tot de drie tracés? Dat is voor mij heel onduidelijk. U verwijst naar de startnota, maar ik heb in die startnota niet gevonden waarom net die tracés het meest geschikt zouden zijn. Ik verwijs nogmaals naar het feit dat volgens de Vlaamse regelgeving er normaal gebouwd moet worden langs kanalen en spoorwegen. Ik vraag me dus af waarom daarvan afgeweken is. Misschien ben ik niet slim genoeg – dat zou kunnen – maar ik vond dat niet terug in de startnota.

Ten derde, en dat is natuurlijk ook superbelangrijk: de open gebieden, de ont-eigeningen, industriegrond, woningen – hoe gaan we daarmee verder, om al die criteria tegen elkaar af te wegen? U zegt terecht dat er nog heel veel moet onderzocht worden, maar u zegt ook dat u knopen wilt doorhakken. De mensen moeten toch duidelijk weten hoe die knopen gaan doorgehakt worden, want zij willen weten waar ze aan toe zijn, en waaruit ze in een volgende fase eventueel nog hun rechten kunnen putten.

Ik denk dat duidelijkheid heel cruciaal is, minister. Voor alle duidelijkheid – dat is geen verwijt specifiek aan u – ik zou niet zomaar zeggen dat het al sinds 2006 is. Voor de mensen is het echt nog maar van dit jaar.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel. Ik wil toch waarschuwen voor sluipende besluitvorming in dit dossier. Er zijn nog al zo'n dossiers geweest, waar ik – maar ook andere collega's – de kat de bel aanbond. Dan werd in het begin gezegd: we zijn nog maar pas begonnen, we moeten nog veel onderzoeken, maak u maar geen zorgen, de soep wordt niet zo heet gegeten, enzovoort. In sommige gevallen klopt dat natuurlijk ook wel, maar in andere gevallen wordt die soep nog veel heter gegeten, en wordt er gestart met iets kleins, en eindigen we met iets dramatisch. Ik zou willen voorkomen dat we ook hier zo gaan eindigen. Wat hier voorligt is voor ons als fractie volstrekt onaanvaardbaar, omdat er nog heel wat onduidelijkheden zijn. Collega Vande Reyde heeft er al naar verwezen: waarom is er niet naar gezocht om een pijplijn te trekken langs lijnelementen, zoals kanalen, snelwegen, spoorwegen? Misschien zijn daar goede redenen voor, maar ik ken ze niet, en ik

heb ze niet gezien. Allicht is het duurder, moeten er meer veiligheidsvoorzieningen getroffen worden. Maar kostprijs mag geen reden zijn om de Antwerpse, een stukje Vlaams-Brabantse, en de Limburgse natuur te littekenen, lijkt me wel.

Een ander element is ook: hoe nodig is het? U zegt wel dat het nodig is, en ik wil dat wel graag geloven, maar hoe nodig is het, en waarvoor is het nodig? Voor welke stoffen is dit nodig? Is het om de bestaande fossiele industrie nog te versterken? Gaan er effectief minder vrachtwagens zijn, of komt dit er nog bovenop? Dat is op dit moment allemaal heel erg onduidelijk. Is het mogelijk om bestaande pijpleidingen te recyclen? Er liggen nog wat pijpleidingen in onze Vlaamse grond. Dat is ook een vraag die we hebben, en waar geen antwoord op komt.

U kunt dus wel zeggen: 'Dat moet allemaal nog onderzocht worden', maar ik wil nogmaals waarschuwen voor sluipende besluitvorming: we beginnen met iets heel klein, en we eindigen met iets wat we echt niet willen. Wij vinden dus, als fractie, dat er eerst heel veel transparantie moet zijn rond een aantal vragen die we hebben. Er moeten een aantal antwoorden komen op vragen vooraleer het debat kan worden gevoerd. Eerst moeten een aantal dingen duidelijk zijn, voor je een debat kunt voeren. U weet ook, minister, als je het debat begint te voeren, zit je al mee in het proces. Ik wil helemaal niet mee zitten in zo'n proces, waarin zoveel dingen onduidelijk zijn.

Dus ik zou u willen vragen om dit on hold te zetten, en om vervolgens te kijken, en een antwoord te zoeken op de vragen die er nu zijn. Vragen die niet alleen wij stellen, ook collega Vande Reyde, ook een aantal actiegroepen. Die vragen zijn eigenlijk samen te vatten tot een tiental belangrijke vragen. Daar moet eerst een antwoord op komen vooraleer we het debat, per definitie, kunnen starten.

De vraag is dus: wilt u dit on hold zetten, om op die vragen eerst een antwoord te zoeken – wellicht kunt u het nog niet geven, anders had u het al gedaan – en dan kunnen we misschien om de tafel gaan zitten om te zien of we het debat kunnen starten. Maar zoals het hier voorligt is het voor ons 'No pasaran'.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Dank u minister, voor uw zeer omstandig antwoord. Het is bijzonder positief dat u knopen wilt doorhakken in een dossier dat sinds 2005 hangende is. Dat is mooi voor een minister van een partij die sinds 2004 ook in de Vlaamse Regering zit. Daarvoor niets dan lof van ons.

Ik wil nog kort ingaan op iets positief dat u gezegd hebt, namelijk dat u het goed en nuttig vindt om zoveel mogelijk leidingen te combineren, samen te voegen. Dat is waar. Ik deel daarin uw mening. Ik wil u erop attent maken dat op Nederlands grondgebied – net boven de Vlaamse grens en trouwens vlak naast de Antwerpse haven – al een groot ondergronds leidingstratennetwerk ligt dat via de regio's van Breda, Tilburg en Eindhoven de grens volgt, met een aftakking naar onder meer de petrochemieregio in Nederlands-Limburg.

Bovendien is de Nederlandse overheid van plan om ter hoogte van Eindhoven nog een korte rechtstreekse aftakking richting Geleen te voorzien. Zou het dan niet logisch zijn dat de petrochemie in de Antwerpse haven zou kunnen aansluiten op dit reeds bestaande Nederlandse leidingstratennetwerk? Zo kan de door de Vlaamse Regering en Europa beoogde clustering, met minimaal ruimtebeslag-impact voor zowel Vlaanderen als Nederland, gerealiseerd worden. Is er daarover reeds overleg gepleegd met de Nederlandse overheid, minister, over de mogelijkheid om vanuit de Antwerpse haven rechtstreeks aan te sluiten op het reeds bestaande Nederlandse ondergrondse leidingstratennet, als alternatief voor de huidige Vlaamse nieuwe leidingstratenplannen, die toch een aanzienlijke impact zullen hebben op onze open ruimte?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Eerst en vooral, minister, u lijkt stilaan wel de minister van 'uit het slop trekken van dossiers' te worden. Dossiers in een schuif laten stof vergaren is gemakkelijk, maar het vergt moed om die dossiers eruit te halen en op te lossen. En ook hier bent u dat weer aan het doen. Bedankt voor de zeer uitgebreide toelichting. U kunt uiteraard geen voorafname doen op het dossier zelf. Collega's die meer details vragen, zouden zich wat moeten verdiepen, denk ik, of wat meer inzichten krijgen in hoe zo'n procedures werken, want dat kan natuurlijk niet. Dat, voorafgaand.

Dan wil ik, ten eerste, natuurlijk zeggen dat ik veel begrip heb voor de bezorgdheden die veel burgers en lokale besturen hebben, en de vragen die ze zich stellen. Dat is ook logisch. Maar ik moet zeggen dat ik soms wat schrik van de tonaliteit van sommige collega's, die spreken over de lusten van het grootkapitaal, van collega's van Open Vld die waarschuwen – ik viel van mijn stoel – dat we hier China niet zijn, terwijl we in Vlaanderen een van de meest uitgebreide participatieregelgevingen en -trajecten hebben die je je kunt inbeelden. Dat vind ik dus toch wel een beetje vreemd. Maar goed, ik schrik van de tonaliteit van sommige collega's, terwijl dit toch bij uitstek een duurzaamheidsproject is, en ook een modalshiftverhaal. En dit wil ik ook wel eens benadrukken: de industrie zelf, en de bedrijven zelf, en de havens zelf zijn meer dan ooit bezig met duurzaamheid. Ze willen groeien – evident – maar ze beseffen dat groei enkel duurzaam kan zijn of niet zal zijn. Dat geldt niet enkel voor de productie zelf, maar uiteraard ook voor de manier waarop je die producten gaat vervoeren.

De minister heeft het ook al aangeraakt: leidingen zijn veiliger, er is minder uitstoot, men vermijdt fileleed. Een getal dat hier nog niet is genoemd: de bestaande pijpleiding Antwerpen-Limburg-Luik haalt jaarlijks het volume van ongeveer 100.000 vrachtwagens van de baan. Dat is fantastisch. Ik noteer dat Groen de stopzetting van zo'n project vraagt. Ik vind dat persoonlijk, ook ideologisch, bijzonder vreemd.

Maar het is goed dat er een uitgebreid participatietraject plaatsvindt om die ongerustheden die er zijn – waar ik alle begrip voor heb – en de verduidelijkingen die er komen, te onderzoeken en mee te nemen.

Ik heb een concrete vraag, minister, maar u hebt het ook al aangeraakt:

Wilt u zeker de mogelijke optimalisaties meenemen en onderzoeken? U verwees zelf al naar technische verbeteringen die zouden kunnen plaatsvinden, bijvoorbeeld ondertunneling van stukjes van het traject. Maar ik wil vragen om optimalisaties te onderzoeken, zoals de mogelijkheid van stapeling van leidingen, en algemeen ook te gaan kijken naar een eventuele combinatie met al aangelegde stukjes leiding of eventueel ongebruikte stukjes leiding. Dat is nog een concrete bijkomende bekommernis. Maar laat ons het traject afwachten, het hele participatietraject doorlopen zoals dat voorzien is, en dan uiteraard met alle elementen die op tafel liggen – en ook alle vertrouwen in de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) die positief zou moeten zijn – een gedragen beslissing nemen. Alvast bedankt minister, voor uw antwoord.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, het was inderdaad een lange repliek, maar als je het mij vraagt, zaten daar bijzonder weinig antwoorden in. Dat is ook een beetje het probleem van het openbaar onderzoek, en daar wordt trouwens ook op gewezen in het advies dat onder andere de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO) heeft uitgebracht. Er is een openbaar onderzoek gevoerd over tracés voor pijpleidingen, maar zonder er per se veel uitleg

bij te geven waarvoor die pijpleidingen nu moeten dienen, in welk kader die nu moeten passen of waarvoor ze gebruikt worden. Dat wordt meermaals opgemerkt.

De Vlaamse Regering haalt een project uit de schuif dat in een globaler kader past, maar ze vergeet dat globaal kader uit te leggen. Bij mijn weten heeft de Vlaamse Regering ook een conceptnota havenstrategie in voorbereiding, waarin men naar die pijpleidingen verwijst. Maar die conceptnota is nog altijd niet goedgekeurd, laat staan dat die aan al die burgers is meegedeeld. Daardoor ontstaat een situatie waarbij in deze nota rond dit openbaar onderzoek gesproken wordt over pijpleidingen van nationaal belang en gewenste strategische reserves, zonder dat iemand ooit heeft uitgelegd wat die pijpleidingen van nationaal belang zouden zijn, en wat die gewenste strategische reserve zou zijn. Men praat over duurzaamheid en klimaatneutraliteit, maar tot nu toe is de enige concrete leiding ...*(onverstaanbaar)*... een leiding die propaangas naar het Ruhrgebied brengt. Eerlijk gezegd, er is niets duurzaam aan het propageren van propaangas, letterlijk en figuurlijk. Dat betekent alleen maar dat men probeert om een bestaande vervuilen-de industrie gaande te houden. En dat is trouwens in strijd met het ontwerp van die conceptnota.

Men doet hier dus een aantal voorafnames in een openbaar onderzoek, waarbij men de mensen eigenlijk voor het lapje houdt, de helft van de informatie geeft, en daarnaast een soort van sluipende besluitvorming hanteert onder het mom van openbaar onderzoek. Ik vind dat bijzonder jammer, en ik zou in de eerste plaats graag hebben dat u duidelijkheid geeft. U zegt wel dat, als iemand tegen die leidingen is, hij dat moet zeggen. Wel, als die leidingen dienen om te evolueren naar een duurzame en klimaatneutrale industrie, dan is mijn partij bereid om daar een aantal inspanningen voor te vragen van de burgers. Maar als het is om bestaande vervuiling in stand te houden en de ellende nog wat langer te rekken, dan ben ik tegen. En dan is mijn partij er ook tegen. Maar daar moet u duidelijkheid over bieden, voor er een openbaar onderzoek komt. Anders houdt u de mensen voor het lapje.

Ik heb een paar heel concrete vragen waarover nergens in de nota iets van informatie staat. Wie gaat die projecten runnen en betalen als het ooit zover komt? Zijn de mensen in openbaar onderzoek over hun tuin bezig over leidingen die met hun belastinggeld zullen worden aangelegd, of zal iemand anders dat betalen? Ook daar is nergens duidelijkheid over.

Ten tweede wordt erop gewezen dat die verschillende pijpleidingen niet noodzakelijk allemaal samen zullen worden aangelegd. Betekent dit in de praktijk dat er een heel traject komt door Vlaanderen, van 45 meter breed, waarbij het best mogelijk is dat tientallen jaren aan een stuk, jaar na jaar, de grond opengelegd wordt, met alle ellende van dien? Legt men er dan even een nieuwe leiding bij als het even uitkomt? Dat betekent ook dat natuurherstel vrij utopisch wordt. Zolang men jaar na jaar de grond blijft openleggen komt er natuurlijk nooit herstel. Dat zijn twee concrete vragen die al een stuk zouden helpen om informatie te krijgen.

Ten derde: alstublieft, minister en Vlaamse Regering, leg uit in welk kader dit echt past, en wat we hier echt mee gaan doen en wat de echte randvoorwaarden zullen zijn. Anders kan niemand echt oordelen of die leidingen al dan niet nuttig en wenselijk zijn, behalve diegenen die achter de gordijnen al hebben beslist wat het zal worden, maar het liever niet zeggen aan de bevolking.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, bedankt voor dat zeer uitgebreide antwoord. Ik heb daar toch ook een aantal vragen bij. Minister, u verwijst naar de Groene Delle, en u zegt dat we vooruit moeten gaan en knopen moeten doorhakken. Maar dit doet mij inderdaad ook heel erg denken aan het dossier van de Groene Delle,

waarover we in de commissie nog heel wat discussies hebben gehad. Het moest nu eindelijk vooruitgaan, maar dan wel met de verkaveling ervan, niet met de bescherming. Het was pas achteraf dat u daarop bent moeten terugkomen, onder druk van de mensen uit de buurt, die u hebben doen inzien dat het effectief geen goed idee was om dat natuurgebied te betonnen.

Hier heb ik toch een beetje hetzelfde gevoel: u wilt knopen doorhakken, u wilt vooruit. Dat is een heel goede zaak. Maar ik heb een beetje dezelfde bezorgdheid als mijnheer Tobback: wat is het doel eigenlijk? Wat is het doel van dit project, en in welke visie past dit? En dat ontbreekt voor mij. Ik vind dat niet terug in de startnota en ik vind het niet terug in uw uitleg van daarnet. Wat is het doel en wat is de visie waarin het past?

Ik heb daar een aantal vragen bij. Een aantal daarvan zijn al gesteld maar ik wil ze toch mee onderstrepen. De eerste vraag is op wiens vraag deze doorbraak er nu komt. Ik hoorde hier al de Europese Commissie, ik hoor havenpatroons, er wordt van alles gezegd. Maar op basis van welke vraag is er beslist om dat dossier nu uit de schuif te halen en vooruit te gaan?

Ten tweede, wat gaat er door die leidingen lopen? Dat is toch essentieel? U zegt dat we dat nog wel zien als de aanvragen binnenkomen, maar dat is net essentieel om te beslissen over dit project. Dat heeft inderdaad weinig met veiligheid op zich te maken. Veiligheid is belangrijk, maar het gaat over wat onze visie is. In de startnota kan ik daar ook niets over lezen. Het enige wat ik daarin lees is dat er een verzadiging is van de huidige pijplijnen tussen de haven van Antwerpen en het Ruhrgebied. Maar als ik mij niet vergis, zijn dat pijpleidingen voor nafta, ethyleen, aardolie en diesel. Die zijn verzadigd, en men wil extra leidingen aanleggen. Is dat dan om extra nafta, ethyleen, aardolie en diesel tussen het Ruhrgebied en de Antwerpse haven te verschepen? Want dat heeft natuurlijk weinig met duurzaamheid te maken. Er wordt heel vaak gesproken over waterstof en CO₂, maar daar lees ik eigenlijk heel weinig concreets over.

En dan ben ik het helemaal eens met collega Tobback: als het gaat over waterstof, over CO₂, over die nieuwe stromen voor een duurzame economie, dan valt dit te overwegen, ook als dat een grote impact heeft. Maar als dat gaat over het creëren van een lock-in voor fossiele technologie, dan is dat een heel ander verhaal. Die kwestie – waarvoor worden die leidingen aangelegd? – lijkt mij essentieel, ook gelet op wat mevrouw De Ridder daarnet zei over de modal shift. Als het gaat over het oplossen van de verzadiging van de huidige pijpleiding, dan spreken we over het uitbreiden van productiecapaciteit met fossiele brandstof, en dan is er helemaal geen sprake van een modal shift. Dan komen er geen extra vrachtwagens bij, maar is er ook geen sprake van het weghalen van vrachtwagens. Dat zijn toch heel belangrijke vragen om te kunnen afwegen of we effectief vooruit kunnen, en of we hier effectief de knoop willen doorhakken om daarmee verder te gaan. Mijn eerste twee vragen zijn dus op vraag van wie dat komt, en wat er doorheen moet stromen.

Ten derde: welke alternatieven zijn er onderzocht? Mevrouw De Ridder heeft het al voor een stuk aangehaald. Ook daarover vind ik weinig terug in de startnota. Er is wel heel uitgebreid geschetst hoe men tot die drie tracés is gekomen, maar wat met de ombouw van bestaande leidingen? Ik heb er daarnet een paar genoemd. Dat zijn allemaal zaken die eigenlijk uitgefaseerd moeten worden tegen pakweg 2030, 2040 of 2050. Zijn de pistes onderzocht om die leidingen om te bouwen? Dat is wat men in Nederland aan het doen is met het hele aardgasnetwerk dat van Groningen naar de rest van Nederland gaat: men bouwt dat om voor waterstof. Kijkt men daarnaar?

Ten tweede: wat met het leggen van extra leidingen op locaties waar nu al leidingen liggen? Want er zijn al pijpleidingen die van de Antwerpse haven naar

het Ruhrgebied gaan. Ik ben zeker niet slimmer dan collega Vande Reyde, want ik vind dat hij heel intelligente vragen heeft gesteld. Maar is het dan niet efficiënter om daar leidingen bij te leggen? Want je zit dan met een brede strook die daar al ligt. Je moet dan niet een volledig nieuwe strook voorzien. Kunnen we dat niet via dat Nederlands netwerk proberen? Mij is niet duidelijk of die zaken onderzocht zijn.

Ik kom tot mijn laatste vraag. Die gaat, net zoals bij collega Tobback, ook over de kosten, maar ze gaat net iets verder. Je hebt de aanleg en het onderhoud van de pijpleidingen. Wie gaat dat betalen? Ergens ga ik ervan uit dat dat gebeurt door de bedrijven die ze gebruiken, zoals dat nu ook zo is voor het waterstofnetwerk. Maar er is ook het hele proces dat nu loopt: het opstellen, en de planschade van het GRUP, als dat erdoor zou komen. Wie gaat dat betalen? Zijn wij dat of zijn dat de toekomstige eigenaars of gebruikers van die pijpleidingen? Ik neem aan dat die leidingstraat moet worden voorbereid: er zijn de onteigeningen – dat zit in de planschade – maar ook de voorbereiding, zowel praktisch als fysiek: het rooien van bossen, het vrijmaken van huizen en bebouwing. Wie gaat dat betalen? Betalen wij dat, of zijn dat de toekomstige gebruikers van die pijpleidingen? Ten slotte is er de vraag van collega Tobback rond aanleg en onderhoud.

Dat zijn vier heel concrete vragen die echt beantwoord moeten worden, om te weten over welke visie het gaat, wat het doel is. Dan kunnen we inderdaad een debat hebben: willen we dat of willen we dat niet? Maar op dit moment kunnen we dat debat jammer genoeg nog niet voeren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, bedankt voor al uw antwoorden. Maar ik sluit mij aan bij de opmerkingen van heel veel collega's. Op basis van deze informatie lijkt het alsof we een lock-in voor de fossiele industrie aan het organiseren zijn ten koste van heel veel dingen, en dat kunnen wij absoluut niet aangaan. Zolang we daar geen antwoord op hebben, kunnen we dit project absoluut niet mee verdedigen.

Ik begreep van u dat dit dossier al sinds 2005 in de stijgers staat, in opbouw is. Het is dus vijftien jaar geleden dat men met dit dossier begon. Dan waren er ook wel andere voorwaarden, andere milieuomstandigheden. We zijn vijftien jaar later, en de biodiversiteitscrisis is alleen maar erger geworden. De toestand van de natuur is erger geworden, zeker in Vlaanderen, dat weet u heel goed. De drie tracés die worden voorgesteld gaan allemaal door een aantal van onze natuureparks, door hoogwaardige natuurgebieden. Ik som er een aantal op: Nationaal Park Hoge Kempen, De Zegge, de Demervallei. De impact van deze tracés op de natuur is immens.

U investeert ettelijke miljoenen om natuur te herstellen en uit te breiden. Ik vind dat bijzonder belangrijk. U wilt de geschiedenis ingaan als de groenste minister ooit. Wel, de groenste minister ooit die start met het behoud van de natuur. Ik wil u oproepen om dit proces met de nodige omzichtigheid te bekijken, en dat mee in rekening te brengen. Men gaat uit van aannames van vijftien jaar geleden, maar nu worden beslissingen in de steigers gezet die heel veel natuur vernietigen. Daar kunnen wij ons absoluut niet in vinden, temeer omdat we op dit moment totaal niet begrijpen wat de doelstelling is van deze investering.

Ik heb – naast de vraag over wie dit gaat betalen – nog een vraag over de totale kostprijs. De eerste vraag is een gevolg van de tweede. Ik heb het over de kosten voor de planning, de compensaties, de aanleg en het onderhoud van de leidingen. Is er al zicht op de totale kostprijs?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het een beetje sneu dat u stelt dat u het dossier van onder het stof hebt gehaald en dat u eindelijk eens knopen wilt gaan doorhakken. Ik vind het sneu omdat er, als het al stof zou vergaard hebben, daar wel misschien een reden voor is. In de infomomenten heb ik gehoord dat er regelmatig studies, onderzoeken en stappen zijn gezet. Misschien heeft men getracht om een antwoord te geven op vragen die gesteld zijn in het verleden. Als het effectief stof zou hebben vergaard, ga ik ervan uit dat u het voor u het naar de regering bracht, grondig hebt bekeken, geactualiseerd en geoptimaliseerd hebt naar uw normen en waarden, en dat u volledig achter het dossier zou staan om het dan in openbaar onderzoek te brengen en te verdedigen voor de regering. Als het effectief stof zou vergaard hebben vanaf 2005, hoop ik dat die optimalisatie op zijn minst gebeurd is. 2021 is natuurlijk niet 2005.

Nu er lijntjes worden getrokken op een kaart zien de mensen wat het plan precies doet en welke impact het heeft. We kunnen niet ontkennen dat er grote bezorgdheid is en het een grote impact heeft op de omgeving. We kunnen dat niet zomaar opzijschuiven. Er komen heel wat vragen naar voren. De diverse vragen die hier gesteld zijn, hoor ik ook op het terrein. Zeer terecht dat daar antwoorden op komen. Ook al zouden ze er misschien ergens zijn, dan zijn ze onvoldoende duidelijk voor iedereen. Het is belangrijk in zo'n traject dat we zo spoedig mogelijk duidelijkheid geven, onder andere over de noodzakelijkheid.

U gaf aan dat u ervan uitgaat dat iedereen overtuigd is van de noodzaak van die leidingen. De mogelijkheden van ondergrondse leidingen inzake duurzaamheid worden door iedereen erkend. We hebben al heel wat leidingen in Vlaanderen, dat is de techniek waar we mee werken. Op het terrein, ook vanuit de chemische sector zelf, heb ik toch wel wat vragen gekregen rond de omvang en wijds van dit project. Zeven leidingen in de toekomst in een dergelijk brede straat die dan nog – op een heel traditionele manier – horizontaal door het landschap wordt aangelegd, roept vragen op. In die zin is het belangrijk om klaarheid te brengen, ook over het transport van sommige stoffen.

De vraag komt vaak naar voren waarom de huidige transportleidingen niet meer voldoen. Het antwoord van de studie luidt dat die volzet zijn. Wat gaan die oude leidingen betekenen binnen een langetermijnvisie? Zo'n sector moet toch een langetermijnvisie hebben? Is recuperatie mogelijk? Is er geen speelruimte in de hoogte om die extra capaciteit te voorzien? Het is zeer terecht om deze vragen te stellen. U moet daar antwoord op kunnen bieden. Kunnen de bestaande infrastructuur geoptimaliseerd en/of herbruikt worden?

Minister, als alle bezwaren binnen zijn, gaan ze beantwoord worden. Er moet nog een maatschappelijke kosten-batenanalyse volgen. Dat is toch de eerstvolgende stap? Wanneer mogen we die kosten-batenanalyse verwachten? Ik ga ervan uit dat dit toch voor een ontwerp-RUP gebeurt. Hoe wordt hierover gecommuniceerd? Is er een openbare communicatie en/of terugkoppeling over?

In een later onderzoek zou dan bekeken worden welke percelen getroffen worden. Dat vind ik een beetje bizar. Om een kosten-batenanalyse te kunnen maken, zou de impact op het gebied, de percelen en eigendommen, toch gekend moeten zijn?

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Het blijft me verbazen dat de vraag die ik op 16 maart stelde en waar de heer Pieters, mevrouw Rombouts en mevrouw De Coninck bij aansloten, nu ineens een vraag is waar de hele commissie mee bezig is, zonder dat er nieuwe elementen zijn in het dossier. Dat is natuurlijk waar ik wel belangstellend naar uitkijk.

Er is inderdaad vooronderzoek geweest. Tot 30 april kon men reacties binnenbrengen. Na de volgende stap gaan we zicht hebben op al die reacties samen. Uiteraard zijn er heel wat bezorgde vragen van burgers. Het is onze taak om mee te kijken naar antwoorden. Dat is een kwestie van participatie. Van 2005 tot nu zijn er vooral onderzoeken gebeurd. Ofwel zetten we in een vroeg stadium participatie op, maar dat betekent dat nog heel veel vragen onbeantwoord zijn. Ofwel komen we met een kant-en-klaar dossier met veel antwoorden maar weinig betrokkenheid van de burger.

Als we eerlijk zijn, gaan we met het vooronderzoek naar de burger terwijl er nog mogelijkheden zijn om bij te sturen. Daar leven heel veel openstaande vragen, het is onze taak om daar antwoorden op te geven.

Ik denk niet, collega Vande Reyde, dat de lokale besturen zich voor of tegen moeten uitspreken. We moeten het kind niet met het badwater weggooien. Het is belangrijk dat er op genuanceerde manier bepaalde bezorgdheden onder de aandacht worden gebracht, gemeente per gemeente. Zo kunnen daar antwoorden op worden geformuleerd.

Voor de volledigheid zal ik mijn vraag van 16 maart nog eens onder de aandacht brengen. Minister, u sprak toen over 70 naar 45 meter. Op sommige stukken kan dat zelfs versmald worden. U zou dat nog laten weten, misschien heb ik het gemist, kunt u daar nog iets meer over zeggen?

De compensatie zal een hele brede zijn, in de vorm van onteigening als het over woningen gaat. Het zal gaan over een gebruikersbeperking als het over landbouwgebied gaat. Het zal gaan over compensatie voor bouwpercelen als er geen achterbouw meer gezet kan worden die daar vroeger wel gezet kon worden. Dat lijkt me heel belangrijk in dit proces.

Minister, wat is de verdere timing in dit dossier?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Op veel van jullie vragen moet er nog een antwoord komen. Ik neem ze allemaal mee.

Het antwoord op de vraag naar het waarom ligt bij de chemiesector. Op 15 december 2018 heeft de Vlaamse Regering de trilaterale chemiestrategie voor een toekomstgerichte chemie goedgekeurd samen met de overheden van Nederland en het Duitse Nordrhein-Westfalen.

De basisgedachte hierbij was het zoeken naar synergie en ook het verbinden van de drie grote chemische clusters, in Antwerpen, Rotterdam en het Ruhrgebied, om zo te komen tot één grote West-Europese cluster. We hebben vanuit Vlaanderen ook gezegd dat we daaraan willen deelnemen, omdat we in Vlaanderen met de haven van Antwerpen een heel grote chemische cluster hebben. Dat is de redenering daarachter. We geloven ook dat dat de positie van de Vlaamse havens zal versterken. Het is natuurlijk ook een sterk verhaal, gericht op het energievraagstuk en de energietransitie, gaande van CO₂ tot waterstof. Een derde luik is de verknoping van de infrastructuur, de innovatie in de chemie en het duurzaamheidsaspect van het project.

Er zijn ook wat vragen gesteld over de bestaande leidingen enzovoort. Uit de eerste bevraging bij het departement blijkt dat alle bestaande leidingen op dit moment gebruikt worden en dat er dus geen sprake is van onderbenutting. Maar ook dat is iets wat we verder meenemen, voor alle duidelijkheid. Er zijn ook heel wat vragen gesteld vanuit de bevolking, heel terechte vragen, en daarom hebben we er ook voor gekozen om al in een heel vroeg stadium participatie mogelijk te maken. Ik

hoor van collega Vande Reyde dat er te weinig informatie is, maar het Departement Omgeving heeft een tiental infosessies georganiseerd. Er zijn ook individuele gesprekken aangeknoopt, met als doel heel wat vragen te beantwoorden.

Ik begrijp wel dat er op heel wat vragen nog antwoorden moeten komen. Ik verwacht die verwerking en het antwoord eerstdaags, ook op die 3500 reacties die er nu zijn. De bedoeling is om het verslag van de publieke raadpleging over een aantal weken op de website van het Departement Omgeving te plaatsen, samen met een toelichting over de verdere aanpak van het dossier.

Collega Rombouts heeft ook verwezen naar de maatschappelijke kosten-baten-analyse. Uiteraard gaan we dat doen voor het voorontwerp, voor de verschillende tracés. Ik denk dat dat ook belangrijk is, om alles naast elkaar te kunnen leggen. Er komt ook nog een natuuronderzoek, wat eveneens voor zich spreekt. En op basis van al die elementen gaan we kijken wat we gaan doen.

Ik vind dat we nog te weinig hebben en dat we weer om de tafel moeten gaan zitten met de chemiesector – de vraag komt vanuit die sector – en met de drie landen die hebben gezegd een sterke West-Europese cluster te willen vormen. Ik wil dat niet overhoop gooien, maar ik ga met iedereen om de tafel zitten om verder te kijken naar wat men wil doen, naar de strategie en naar de verdere stappen.

Ik heb de startnota met de regering besproken. Men vond het goed dat we in een zo vroeg mogelijk stadium gingen informeren. Ik begrijp ook dat er nog heel wat vragen zijn, en dat zijn vragen waar we nog een antwoord op moeten krijgen. Komt dat antwoord niet naar boven naar aanleiding van alle onderzoeken die we nu moeten voeren, dan denk ik dat dat ook niet goed is. Als je ergens voor gaat, als je alles bijeen hebt – de kosten en de baten, het natuuronderzoek –, als je weet wat er moet gebeuren, dan moet je ook de antwoorden hebben naar de bevolking toe. Op dit moment zijn er heel wat openstaande vragen en die gaan we eerstdaags proberen te beantwoorden. Daarna zal ik terugkoppelen naar de sector en zal ik teruggaan naar de regering.

Het is nog te vroeg om al te spreken over compensaties. Daar wil ik niet op vooruitlopen. Laat ons de reacties die er zijn, ook die van de openbare besturen – ik vind dat ook heel belangrijk – verder bekijken. Ik besef dat dit een heel moeilijk dossier is, net zoals Ventilus bijvoorbeeld, in het kader van de energietransitie. Heel wat collega's ter linkerzijde vinden dat een fantastisch verhaal, die windmolens op zee, maar ook dat zit vast, en dat heeft ook te maken met de impact op woningen enzovoort. Dit is ook zo'n dossier, een moeilijk en complex dossier.

Er zijn terechte vragen gesteld en ik zal proberen om daar op een goede manier antwoorden op te zoeken. Met alle elementen ter zake gaan we dan kijken welke stappen we verder moeten zetten in dit dossier. Maar dit is een veel te vroeg stadium. We hebben nog niet alle elementen. Ook uit die MKBA en uit het natuuronderzoek zal veel naar voren komen. De doelstelling op zich is mooi: die West-Europese cluster, energietransitie, duurzaamheid. Dat zijn allemaal mooie doelstellingen, waar we allemaal achter staan, maar om het in de praktijk om te zetten moeten we al die analyses en onderzoeken een kans geven.

Eerstdaags komt er een antwoord op de vragen die uit de publieke bevraging naar voren zijn gekomen. Daarna gaat het terug naar de regering voor de volgende stap.

Ik hoor sommige collega's ook zeggen dat die haven ook wel zeer vervuילend is, maar laten we niet vergeten dat er heel wat inspanningen zijn geleverd, ook door de chemische sector, in het kader van duurzaamheid en innovatie. Ik zou niet willen dat – en daar is de linkerkant heel goed in – er niets goed is, want dat klopt ook niet.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik zal het kort houden.

Minister, ik ben zeer tevreden met uw laatste antwoord, omdat daar toch wel heel hard uit blijkt dat u de bezorgdheden van de mensen die geïmpacteerd zijn en ook de bezorgdheden uit dit debat, meeneemt.

En collega's, los van de enkele politieke oprispingen, vond ik dit een zeer goed debat. De verschillende kanten van dit dossier werden goed belicht. Langs de ene kant is er de duurzaamheid, het economische potentieel en, mevrouw De Ridder, het belang van de haven – we weten uiteraard dat de haven belangrijk is. Langs de andere kant zijn er de bezorgdheden van de vele mensen die van ver of van dichtbij met deze drie mogelijke tracés te maken hebben.

Ik voel dat we een grote consensus delen, los van enkele extremiteiten die hier aan bod kwamen, maar ook dat we eigenlijk draagvlak moeten creëren. Dat is het sleutelwoord. Als overheid moet je soms keuzes maken die niet iedereen tevreden stellen. Dat moet je als lokale overheid doen, als Vlaamse overheid ook. Maar echt belangrijk daarbij is dat we niet blind zijn voor de vele bezorgdheden en onbeantwoorde vragen die er nog zijn.

Ik ben heel blij dat u dat gaat meenemen, minister, en dat u niet gaat wachten tot we in de fase van de GRUP of pre-GRUP of wat dan ook komen. U gaat daar nu werk van maken. U gaat terugkoppelen naar de chemische sector over de scope van de pijpleidingen. Dat vind ik ook zeer goed. Ik denk dat we uit dit debat toch wel nuttige dingen kunnen halen om die vragen te beantwoorden. Dat is het voorname. We moeten als overheid mensen in de ogen durven kijken en zeggen: 'Dit is het. Hier gaat het om.', en er geen omwegen rond maken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel, minister, voor uw antwoord, en collega's voor uw tussenkomsten. Ik denk dat het inderdaad een heel goed en degelijk debat was. Ik heb eigenlijk weinig extremiteiten gehoord. Maar ik heb wel naar u geluisterd, minister.

U zegt onder andere dat het een heel gevoelig dossier is. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Net daarom moet het met de grootste omzichtigheid behandeld worden, en moet op de vragen die gesteld zijn – door mij en door de collega's – eerst een antwoord komen vooraleer we kunnen doorgaan met het project. Zoals het nu voorligt, met al die onduidelijkheden, zou ik u willen vragen om het on hold te zetten, om er nu niet mee verder te doen, om het nog eventjes in die diepvries te laten zitten.

Ik heb ook gehoord dat u zegt dat u de bezwaren van de mensen heel erg au sérieux neemt – ik hoop dat u ook onze vragen en bezwaren au sérieux neemt – en als u dat echt meent, dan denk ik dat dit project, zoals het nu voorligt, er niet zal komen, maar misschien wel iets anders, en we zijn graag bereid om daar als fractie samen met u over na te denken, en ook met andere collega's. Dat er iets moet gebeuren, dat is wel duidelijk, maar zoals dit nu voorligt, dat kan voor ons helemaal niet.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Dank u minister, voor uw antwoord. Ik denk niet dat ik een antwoord heb gekregen op al mijn vragen. Het alternatief tracé was misschien iets te technisch voor nu. We zullen ook wel kijken naar wat er uit de scopingnota komt, die zullen we hier ongetwijfeld ook wel bespreken. Collega's,

we zijn nu exact anderhalf uur bezig over dit thema. Het leeft, dat is duidelijk. Misschien – maar dat is eerder iets voor de regeling der werkzaamheden, voorzitter – moeten we hier in de toekomst ook wel een hoorzitting over organiseren, met zowel specialisten uit de petrochemie, maar ook vertegenwoordigers van eventueel steden en gemeenten die getroffen worden, alsook eigenaars die getroffen worden, en uiteraard de natuurverenigingen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de voorlopige regeling van de Programmatische Aanpak Stikstof om een maximale rechtszekerheid te garanderen aan een vergunningverlenende overheid

– 2914 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, mijn initiële vraag is ondertussen veertien dagen oud, en door de feiten ingehaald. Afgelopen zondag, 2 mei, stuurde u een persbericht uit. Niet via een omzendbrief die doorgesproken is in de Vlaamse Regering, maar via een ministeriële instructie verspreidt u richtlijnen naar administraties en vergunningverlenende overheden.

Zoals we al langer weten is van de stikstofdepositie in Vlaanderen, afkomstig uit Vlaanderen zelf, twee derden te wijten aan de landbouw, de rest is te wijten aan verkeer, huishoudens, industrie en de energiesector. Landbouw en verkeer dus. Bovendien blijkt uit onderzoek van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) dat de daling van de stikstofdepositie van de veeteelt veel minder uitgesproken is dan nodig is om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen behalen. Het is dan ook wel logisch dat u vandaag meer vraagt van de landbouw dan van de andere sectoren, zoals u in uw ministeriële instructie doet.

De finish naar een definitieve PAS-regeling (Programmatische Aanpak Stikstof) is al verschillende keren verlegd. In januari sprak u over een expertenpanel en een definitieve PAS nog voor de zomer, nu zegt u tegen het einde van het jaar. Ik ben vooral bezorgd, minister, dat we met deze ministeriële instructie opnieuw belanden in een scenario van tijdelijke richtlijnen, zoals dat ook in de vorige legislatuur het geval was. U hebt nu aan de noodrem getrokken, maar daarmee, minister, is de trein nog altijd niet terug op de rails.

Daarmee kom ik aan mijn tweede punt van bezorgdheid, en dat is eigenlijk mijn grootste bezorgdheid: waar rijdt deze trein naartoe? U hebt nu met deze voorlopige instructie de landbouw eigenlijk op slot gezet. Maar welke richting willen we uit? De stikstofdepositie vanuit de landbouw zit al jaren op hetzelfde niveau. Op individueel bedrijfsniveau worden inspanningen geleverd, maar de uitstoot van de totale sector blijft gelijk. Eigenlijk is het sinds minister Vera Dua geleden dat er ernstige inspanningen geleverd zijn om die trend naar beneden te halen. Nadien is die daling gestopt.

Ik hoorde – en dat baart me heel veel zorgen – uw collega minister Crevits spreken over technische maatregelen, zoals luchtwassers. Dat is zeker nodig, maar dat is onvoldoende om de gigantische uitdaging waar we voorstaan, aan te gaan.

De opdracht van deze regering is de kern van het probleem bij de wortel aan te pakken, niet om verder te doen met symptoombestrijding. We moeten de landbouwsector een toekomstperspectief bieden. We moeten er eigenlijk voor zorgen

dat onze lokale voedselvoorzieningen en de zorg voor het milieu hand in hand gaan, en te allen tijde gegarandeerd is dat de landbouwer loon naar werken krijgt voor de rol die we van hem verwachten. Dat debat moet starten, en daarover moet het gaan.

Minister, er ligt voor u een enorme kans om geschiedenis te schrijven, maar daarvoor is meer nodig dan een tijdelijke richtlijn vanuit uw kabinet. De definitieve PAS-regeling is een van de fundamenteën van een hedendaags duurzaam natuur- en landbouwbeleid. Zonder dat blijven we aanmodderen, en zullen alle inspanningen die nu geleverd worden een maat voor niets zijn en zullen we er eigenlijk niet in slagen om de natuur te herstellen.

Kunt u verduidelijken wat de juridische waarde is van die ministeriële instructie. Is dat voldoende om vergunningen die verleend worden op basis van uw ministeriële instructie rechtszekerheid te bieden?

Kunt u ons – nu die ministeriële instructie er is – het verdere tijdspad naar een definitieve PAS-regeling toelichten? Welke stappen zult u nu ondernemen om ervoor te zorgen dat u uw aangekondigde deadline van eind 2021 haalt, met een plan dat – dat kondigde u ook al aan – tegen 2030 de overschrijding van de kritische drempelwaarde met 50 procent zal reduceren? Hoe zult u ervoor zorgen dat we wel degelijk werk maken van een koerswijziging in overleg met alle sectoren?

Mijn derde vraag: hoeveel vergunningen worden sinds het arrest van 25 februari gevat door deze uitspraak? Hoe werd met deze dossiers omgegaan?

Mijn laatste vraag: u zet in uw ministeriële instructie in op het gekoppelde beleid. U verhoogt de handhaving op korte termijn, en op langere termijn zult u het mestdecreet aanpassen voor het bemesten in habitatrichtlijngebied (SBZ-H) en VEN-gebied (Vlaams Ecologisch Netwerk). Dat zijn relatief beperkte aanpassingen binnen uw eigen beleidsdomein. Er zijn veel meer structurele maatregelen en gekoppeld beleid nodig om die gunstige staat van instandhouding van kwetsbare habitats te bereiken, zoals complete nultbemestingen in SBZ en het opheffen van tijdelijke ontheffing in natuurgebied, het beperken van drainage en grondwaterwinningen, stopzetten van de mestverwerking. Dat zijn dan landbouwmaatregelen, maar ook op het vlak van mobiliteit en industrie zijn er eigenlijk dringend maatregelen nodig. Al die voorstellen, het gekoppeld beleid, zie u daar heil in, en zult u daar in uw verdere uitwerking van uw richtlijnen proberen op in te zetten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega Schauvliege. Sinds het Stikstofarrest van eind februari werd er geen toepassing meer gemaakt van de 'voorlopige significantiekaders' die in de periode 2014-2016 werden vastgelegd.

In afwachting van het definitieve PAS-kader vind ik het belangrijk dat er toch vergunningen binnen een rechtszeker kader kunnen verleend worden, om op die manier een vergunningenstop te vermijden. Vandaar dat ik het afgelopen weekend instructies heb uitgevaardigd. Er is hard gewerkt sinds eind februari om te kijken hoe we dat het best zouden aanpakken. We hebben er natuurlijk ook juristen bij betrokken om te zien hoe we het het best aanpakken om in de tussentijd – tussen nu en het definitieve kader – toch een rechtszeker kader te hebben voor wat mogelijk nog kan vergund worden, om niet in Nederlandse toestanden terecht te komen.

Nu, rekening houdend met de grote verschillen tussen de NO_x- en ammoniak-uitstoot maakt de instructie een duidelijk onderscheid. Voor NO_x-uitstoot wordt de drempel, die vroeger op 5 procent stond, naar 1 procent verlaagd. Een project met

een depositiebijdrage lager dan 1 procent moet in principe geen passende beoordeling maken. Maar alle projecten boven die 1 procent moeten dat wel doen.

Voor de ammoniakuitstoot van veehouderijen en mestverwerkers werd beslist dat er voor ieder project, voor iedere vergunning een individuele passende beoordeling is vereist om na te gaan of er een significant negatieve impact is.

Het lijkt mij duidelijk dat elke aanvraag voldoende gegevens zal moeten bevatten over hoe het project omgaat met stikstof en welke maatregelen er worden genomen. Met deze elementen, samen met de passende beoordeling, zal de vergunningverlenende overheid een beslissing nemen. Zoals u weet is in tussentijd het zorgvuldigheidsprincipe aangewezen, en moet de overheid ook voldoende zorgvuldig zijn.

Uit het Omgevingsloket is onmogelijk te bepalen welke vergunningen er qua stikstof vergund zijn. Er zit van alles in het Omgevingsloket, met allerlei vergunningen. Sommige hebben wel een impact, andere niet. We hebben onmiddellijk na het Stikstofarrest sowieso ook met de deputés samengezeten, omdat daar natuurlijk veel van die dossiers langskomen. Daar heeft men eigenlijk gezegd dat men daar, eer daar een tijdelijk kader is, zeer omzichtig mee omgaat en eigenlijk voor elk dossier een passende beoordeling vraagt. Het heeft immers geen zin om in die tussentijd een vergunning te verlenen, zonder dat men weet wat het kader is. Met het verlenen van zo'n vergunning gaan er miljoenen projecten gepaard. Als je dan achteraf moet zeggen dat je je hebt vergist, dan is dat ook niet zo verstandig.

In het Stikstofarrest werd in geen geval geoordeeld dat er niet meer met een voortoets zou kunnen worden gewerkt. De voortoets is de eerste stap in een beoordeling, waarbij wordt gekeken of een project effecten kan hebben op een speciale beschermingszone (SBZ). Als dat niet kan worden uitgesloten, moet een passende beoordeling worden gemaakt. Het Stikstofarrest oordeelde wel dat de significantiekaders niet wetenschappelijk onderbouwd zijn en daarom niet kunnen worden toegepast in een voortoets. Als een drempel wél een onderbouwing heeft, kan een dergelijke drempel uiteraard wel worden toegepast.

Ik ben het met u eens dat er moet worden ingezet op structurele maatregelen, en die zullen deel moeten uitmaken van een definitieve PAS, waar de efficiëntie van een maatregel en de milieueffecten onderzocht zullen zijn en passend beoordeeld. U weet dat er op dit moment heel wat scenario's zijn die door de wetenschappers worden berekend. Men heeft mij gezegd dat we tegen eind mei, begin juni een uitkomst zullen ontvangen op al die scenario's die door de wetenschappers worden bekeken. Daarna zal er een openbaar onderzoek moeten komen. Dat duurt zestig dagen, omdat we natuurlijk ook grensoverschrijdend werken. Ik vind dat ook wel belangrijk. Ik heb daarover al veel gesprekken gehad met Nederland, en zij kijken echt mee naar dit dossier. Daarom wil ik dat openbaar onderzoek ook grensoverschrijdend doen.

Daarnaast voorzien we ook een plan met socio-economische impact: wat kost een maatregel, wat is het effect en de winst, en welke impact heeft het op een sector? Ik denk dat het ook belangrijk is dat we die socio-economische impact meenemen. De stikstofdeposities in de habitatrichtlijngebieden moeten maximaal verminderd worden, dat spreek ik niet tegen.

Zoals u weet wordt in het kader van het MAP 6+ (mestactieplan) – ik had gezegd dat ik niet zou wachten op MAP 7 – de maximale bemestingsnorm sowieso verlaagd van 200 naar 125 procent. En er wordt ook ingezet op een versnelde stopzetting van bestemming in de natuurgebieden binnen die habitatrichtlijnen. Tevens ben ik met het aankoopbeleid aan het bekijken hoe we dat kunnen inzetten binnen die habitatrichtlijngebieden. Uiteraard doen we ook verder met de handhaving en de controle op ammoniak-emissiearme stalsystemen.

Dan hoop ik dat we dan richting dat definitieve PAS-kader gaan. Het is voor iedereen belangrijk – voor de natuur, voor de ondernemer, voor de mensen – dat we een definitief kader hebben. Het is alvast mijn bedoeling om dit dossier dit jaar te kunnen afronden, zodat er een duidelijk kader is waarbinnen we kunnen inzetten op het verminderen van stikstofuitstoot. U weet dat het onze doelstelling is om die uitstoot tegen 2030 met 50 procent te laten zakken. Dat traject moet worden ingezet; de definitieve PAS komt er hoe sneller hoe liever. Ik ben het ermee eens dat daar structurele maatregelen moeten in zitten, vandaar die scenario's. We hebben heel veel verschillende scenario's die bij de wetenschappers zitten. Die komen er eind mei, begin juni. Dan volgt het openbaar onderzoek. Het onderzoek naar de socio-economische impact hebben we tegen dan ook, denk ik. Ik denk dat ik tegen een van de laatste zittingen voor het zomerreces al met een eerste nota naar de regering zal gaan. Ik mik dan op september, oktober of november.

Het zal moeizaam zijn, dat weet ik ook. Het is een heel moeilijk dossier. Ik heb ook geen zin om daar een verder opbod in te doen. Maar ik wil wel echt kunnen landen met het definitieve PAS-kader, omdat we nog een heel traject naar stikstofvermindering richting 2030-2045 nodig hebben. En de laatste vijf jaar gebruiken we natuurlijk voor natuurherstel.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is natuurlijk een beschrijving van wat er in uw ministeriële instructie staat. Het is mij op dit moment nog altijd niet duidelijk wat daar de juridische draagkracht van is, maar soit.

Ik ben wel een beetje ontgoocheld dat u niet aangeeft dat er gewerkt wordt aan of dat men nadenkt over de toekomst van de landbouw. Want mij lijkt dit een essentieel onderdeel om een goede PAS-regeling te kunnen uitwerken. Ik wil toch oproepen om daar actief mee over na te denken, anders komen we er niet. Met oplanwerk komen we er niet.

Ik heb nog een tweede vraag. Het is duidelijk dat het stikstofbad vol is, om een metafoor te gebruiken die ik in de pers gelezen heb. We zullen naar manieren moeten zoeken om het water wat te laten wegstromen uit dat overvolle bad. U doet dat nu door eerst alles te bevriezen zodat er niets nieuws bij komt. Maar intussen hebt u met uw ministeriële instructie de mogelijkheid gecreëerd om toch verder vergunningen te verlenen, mits een passende beoordeling. Die vergunningen zijn er voor onbepaalde duur. Dat betekent natuurlijk dat u verder milieu-gebruiksruimte opsoupeert, en dat bad ook altijd maar verder vult, zonder dat er tegelijkertijd water kan weglopen. Mijn vraag is dan ook heel specifiek: kunt u de onbepaalde duur van die vergunningen niet beter beperken in de tijd, zodat je nu geen dingen bestendigt en je jezelf nog verder vastrijdt?

Ten tweede zullen we toch moeten zoeken naar manieren om dat bad te laten leeglopen. Dan zal men onvermijdelijk moeten kijken naar de verleende vergunningen van onbepaalde duur. Hoe zult u daarmee omgaan? Wordt erover nagedacht om die vergunningsduur met terugwerkende kracht in te perken, zodat we toch geleidelijk aan naar een vermindering van die milieugebruiksruimte kunnen gaan voor alle sectoren?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, minister, we hebben in het weekend kennis kunnen nemen van het kader dat u hebt opgesteld om een tussentijdse regeling te voorzien om toch enigszins rechtszekerheid te kunnen bieden op het terrein naar aanleiding van het uitgesproken arrest. Ik kan niet ingaan op het kader zelf, maar ik heb wel enkele vragen die leven op het terrein.

Hoe moet daarmee worden omgegaan? Voor onder andere landbouwbedrijven moet er een passende beoordeling komen. Ondertussen zijn er lopende vergunningen waar u een oplossing voor wilt bieden. We hebben een tijdsperiode gehad waarin niet duidelijk was hoe daarover geoordeeld moest worden. Dat betekent dat voor een aantal vergunningen een administratieve lus werd toegepast en ondertussen die verlooptijd is doorlopen. Bent u van oordeel dat die passende beoordeling inderdaad op alle lopende vergunningen momenteel kan worden toegepast? Hoe zal dat zijn invulling kunnen krijgen op het terrein?

Er zijn tools en gegevens beschikbaar bij de overheid om de impact te kunnen berekenen. Die zijn destijds allemaal offline gehaald. Wanneer zouden die weer online kunnen? Dan kan de passende beoordeling op het terrein goed worden op-gemaakt.

Minister, u hebt aangegeven dat de uitdaging in een definitieve PAS zit. Alle sectoren zullen in dezen inspanningen moeten leveren om de impact op socialebeschermingszones te kunnen terugdringen. Er zijn een aantal onderzoeken lopende. U verwees naar resultaten eind mei, begin juni. Voor de socio-economische impact hebt u aangehaald dat dit mogelijks ook in die periode beschikbaar zal zijn. Klopt het dat die impactgegevens vóór het openbaar onderzoek beschikbaar zullen zijn?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord en de duiding van de beslissing van dit weekend. Het is goed dat er nu een tijdelijk kader is. We moeten aan onze economie en ondernemers rechtszekerheid bieden inzake de afgeleverde vergunningen. Landbouwers zijn ook ondernemers. Zij hebben ook recht op rechtszekerheid. Ze hebben het recht om te weten wat nog mogelijk is inzake investeringen en aan toekomstige prijsvoering. Op dat vlak is het goed dat er duidelijkheid is.

Tegelijk onderzoeken we de milieueffecten van verschillende scenario's. Dat is belangrijk omdat de Raad voor Vergunningenbetwistingen aangehaald heeft dat we die effecten wetenschappelijk in kaart moeten hebben vooraleer we met bijvoorbeeld een kaduke regeling als de 5 procentgrens komen. De vragen van mevrouw Schauvliege, hoe relevant ze ook zijn, passen dus eerder binnen een discussie over een definitief kader. In een tijdelijk kader kan men maar tijdelijke maatregelen nemen of tijdelijke effecten bekomen. Je moet die rechtszekerheid onderbouwd hebben met een milieueffectrapport (MER) en een socio-economische rapportage. Daar zit u op het juiste spoor, minister.

In de landbouw kunnen de technologische investeringen al een groot deel van het traject afleggen. Daar heeft de sector misschien nog te weinig geïnvesteerd in de voorbije jaren. Ik ben het met mevrouw Schauvliege wel eens dat we deze discussie moeten aangrijpen om na te denken over de toekomst van de landbouw. Mevrouw Schauvliege, we bedoelen daar wellicht iets anders mee, maar het is absoluut mogelijk om dat te doen. Dat gebeurt het best in samenspraak met de landbouworganisaties, die ik bij dezen oproep om daar constructief mee over na te denken, en niet vanuit een conservatieve reflex. Er mag iets veranderen. We moeten samen kijken hoe de sector een oplossing kan zijn voor dit probleem.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is de heer Vandaele die dit thema opvolgt. Ik neem het even van hem over, hij moest helaas naar een andere vergadering.

Dit is geen gemakkelijk dossier, er zijn veel leukere dossiers om zich over te buigen, maar we doen niet aan politiek om enkel de leuke dossiers te bespreken,

integendeel. De daadkracht van de minister heeft al bewezen dat ze ook moeilijke dossiers – en dat is een understatement – durft aan te pakken en in een beslissingstraject durft mee te nemen.

Bovendien werden we hier door de Raad van State met de neus op de feiten gedrukt: dat er moest worden beslist, wilden we niet in Nederlandse toestanden terechtkomen. Daardoor waren we dat verplicht aan elke ondernemer in Vlaanderen, inbegrepen de landbouwers. U hebt 100 procent gelijk, collega Coenegrachts, dat zijn ook ondernemers.

Ik begrijp u in dat opzicht niet goed, mevrouw Schauvliege, u twijfelt ten opzichte van de minister dat zij geen positie wil innemen of geen gesprek wil aangaan over de toekomst van de landbouwer. Dat doen we in deze commissie vaak genoeg, in allerlei vormen zoals vragen om uitleg, actuele vragen in de plenaire vergadering en ook in de commissie Landbouw. We willen daar absoluut onze bijdrage leveren als fractie, en ook de minister gaat de discussie niet uit de weg.

Er is op gewezen, de grote uitdaging ligt nog voor ons. Wat we tot nu hebben gedaan, was een absoluut noodzakelijke stap om een totale stilstand te vermijden waarbij we maatregelen die niet evident zijn, voorstellen, maar die wel rechtszekerheid en zekerheid bieden. De grote uitdaging zit in de discussie over een definitieve regeling waarbij zeker de wetenschappelijke onderbouw nodig zal zijn. Dat debat loopt op verschillende niveaus. Dat is goed, we zullen daar zeker op terugkomen.

Momenteel heeft de minister gedaan wat moest gebeuren om onze bedrijven rechtszekerheid te bieden in de volgende maanden.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, we zijn blij met de tijdelijke instructie dat er toch voorlopig een tijdelijke rechtszekerheid is, maar de collega had het over de landbouw. De toekomst van de landbouwsector zelf is zeer belangrijk. Bij de grote bedrijven moet er meer controle zijn. Met de kleinere zelfstandige landbouwers – de weinige die er nog zijn – willen we verdergaan. We willen dat zij hun bedrijf kunnen runnen zoals het hoort, en dat ze niet constant met die druk zitten van die rechtsonzekerheid waarmee ze zouden kunnen worden geconfronteerd.

Men wil op de definitieve PAS een tijdslimiet zetten. De druk van die tijdslimiet is natuurlijk ook zeer nefast. Als we zo'n PAS opstellen, moet die zoveel jaren kunnen meegaan. Die moet decennia kunnen meegaan. De rechtszekerheid van de landbouwer moet daarbij gegarandeerd blijven. We moeten dat zeker weten, dus moet het nodige onderzoek volgen, en ook de technologische vooruitgang. U geeft aan dat er de laatste jaren minder of geen achteruitgang of vermindering is van die positie, maar er is hier of daar een schaalvergroting geweest, een beetje spijtig misschien. We moeten oppassen met de definitieve PAS, dat die een lange periode kan meegaan en gegarandeerd is voor de individuele landbouwer.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik ben blij met de genuanceerde tussenkomsten hier, het is een heel belangrijk dossier. Het heeft absoluut geen zin om te polariseren rond dit thema. Ik zie dat dat in de media soms wel wat meer gebeurt dan er in deze commissie gebeurt. Het is wel hier dat de beslissingen zullen moeten worden genomen, in eerste instantie binnen de Vlaamse Regering. Ik ben blij met de serene sfeer om over dit thema te spreken.

De passende beoordeling, dat is iets waar iedereen inderdaad een beetje bang voor is, maar ik denk dat dat met voluntarisme moet worden bekeken en met voldoende

wetenschappelijke onderbouw. In die zin is het wel te verantwoorden dat voor de landbouwsector gekozen wordt om die passende beoordeling toe te passen. Of het een goede keuze is om die 1 procentvrijstelling te geven voor industrie, dat zal de toekomst uitwijzen. Als er procedures gevoerd worden, dan weet ik niet welke wetenschapper het verschil zal kunnen aantonen tussen stikstof en stikstof. Voor beide sectoren is stikstof nummer 7 op de tabel van Mendeljev. In die zin weet ik niet hoe men dat wetenschappelijk zal onderbouwen. Maar goed, dat is geen discussie voor hier, maar voor de wetenschappers.

In ieder geval, rechtszekerheid is heel belangrijk voor ondernemers. Landbouwers zijn, zoals collega Coenegrachts ook gezegd heeft, ondernemers. Vandaar mijn bijkomende vraag, minister, om nog even stil te staan bij die vergunningen die nu verlopen, vergunningen van bedrijven die geen uitbreiding willen van hun exploitatie, maar een verderzetting tot aan de definitieve PAS. Wat gebeurt er met die bedrijven? Eigenlijk zitten die met een kleine onzekerheid. Misschien kan er met een administratieve lus wel een verlenging worden toegekend. Maar dit zijn de mensen die op dit moment zeer ongerust zijn over de continuïteit van hun bedrijfsvoering.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik wil er misschien op wijzen dat er voor 2016 ook twee verschillende parameters bestonden: je had die 5 procent voor NOx en 3 procent voor ammoniak. Juristen zeggen ons wel – en dat is een basis die ik altijd heb gehanteerd – dat als je vertrekt vanuit verschillende situaties, je ook kunt motiveren waarom je verschillende parameters hanteert. Dat is ook de reden waarom we dat op deze manier gedaan hebben.

In de passende beoordeling zal een bedrijf zijn impact moeten beschrijven: welke inspanningen het doet om reducties te realiseren. Sowieso voorzie ik – en dat doe ik nu ook al, zoals jullie weten, al sinds een jaar ongeveer – bij het verlenen van vergunningen dat alles tegen 2030 ammoniak-emissiearm (AEA) moet zijn. Dat voorzien wij ook altijd. Ook voor lopende aanvragen moet er een passende beoordeling zijn om toch rechtszeker te kunnen beslissen. Ik denk ook dat er in sommige gevallen bestuurlijke lussen kunnen worden aangebracht. Naar rechtszekerheid toe is dat wel belangrijk. Eerstdaags komt ook de impacttool online, zodat men dat op voorhand kan berekenen, zodat men een inschatting heeft.

Het is ondertussen begin mei. Er zal hard gewerkt worden aan een definitief kader. Ik kan niet genoeg benadrukken dat we dat echt moeten doen, want sinds 2014 werken we al met voorlopige kaders, en dat kan echt niet de bedoeling zijn. Ons huiswerk moet nu grondig gebeuren, en dat gebeurt nu ook wel met al die scenarioberekeningen enzovoort. Collega Rombouts, de socio-economische impact zal dan ook ongeveer gelijktijdig landen, eind mei-begin juni. We zullen voor alles ook overleggen met de sectoren, zowel met natuur, industrie, landbouw enzovoort, om dan te kunnen landen met een definitief kader.

De landbouwsector is een deel van de oplossing – ik zie de sector niet als een deel van het probleem, voor de duidelijkheid – en ik hoop dat dit aanzet tot denken over welke landbouw we in Vlaanderen willen. In ieder geval zal die duurzaam zijn en innovatief. Ook collega Crevits zal meedenken in deze grote oefening, samen met de landbouwsector, die zelf ook nadenkt – en ik denk dat elke sector dat op geregelde tijdstippen doet – over de vraag of hij goed bezig is, wat er beter kan, hoe hij zijn bestaan naar de toekomst toe kan verzekeren. Ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat de nabijheid van voeding essentieel is. We moeten daar de nodige oplossingen voor hebben, en hopelijk zal dat de komende maanden, tegen eind dit jaar, afgerond worden, zodat we ook in de toekomst, de komende jaren, voldoende rechtszekerheid kunnen bieden voor elke ondernemer. Het vergunningenbeleid is

iets waarvoor we zelf bevoegd zijn. Een sterk en een goed kader dat voldoende robuust en wetenschappelijk onderbouwd is, is voor iedereen een belangrijke kwestie.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik denk dat wij hier allemaal dezelfde bezorgdheid delen, namelijk garanderen dat er een toekomst is voor zowel de landbouw, als de natuur, als de industrie. Ik denk dat daar geen twijfel over bestaat. Ik hoor hier wel verschillende richtingen van oplossingen. Aan de collega's die echt grijpen naar de louter innovatieve oplossingen: we hebben dat al geprobeerd en dat heeft aangetoond dat dat niet voldoende zal zijn. Het is een deel van de oplossing, maar zeker niet de enige.

Wij dringen echt aan op dat grondig debat over waar we in Vlaanderen naartoe willen met onze landbouw, welke rol we die geven, hoe we die willen zien evolueren en hoe we willen garanderen dat de landbouwer ook een toekomst heeft, met rechtszekerheid, in Vlaanderen. Hier, maar ook in de commissie Landbouw, hebben we er al meermaals voor gepleit om dat debat op te starten. Zonder dat debat kunnen we deze problematiek niet oplossen.

Wij reiken dus nogmaals de hand, wij doen nogmaals de oproep om dat debat echt te gaan starten. Mevrouw Crevits heeft gezegd dat er in dit debat geen heilige huisjes zijn. Wel, laten we die heilige huisjes dan ook slopen en de problemen in dit geval echt benoemen en zoeken naar concrete oplossingen. Dat is niet enkel omwille van de natuur of het natuurherstel, maar ook omwille van de toekomst van onze Vlaamse landbouw en onze Vlaamse landbouwer. Laten we dat dus alstublieft doen. Ik roep u ook op, minister Demir, om daar voluit voor te gaan. En als u dat doet, dan vindt u in ons een partner om dat mee te ondersteunen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maximale vracht van benzeenuitstoot – 2915 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dit lijkt misschien een technische vraag, maar het is een vraag die naar het hart gaat van de bescherming van ons leefmilieu, van de luchtkwaliteit. Ik had u daarover graag een vraag gesteld, minister.

Op de website van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) is volgende toelichting te lezen onder de rubriek 'VLAREM': "De bescherming van het leefmilieu is een Vlaamse bevoegdheid. De doelstelling is het voorkomen en beperken van hinder, milieuverontreiniging en veiligheidsrisico's door hinderlijke inrichtingen. Het Omgevingsvergunningsdecreet en -besluit leggen alleen de procedures vast die met betrekking tot de omgevingsvergunning kunnen worden gevoerd. De inhoudelijke milieubepalingen zijn onder meer opgenomen in VLAREM II en III."

In mijn schriftelijke vraag over asfaltcentrales en benzeenuitstoot vroeg ik u waarom 'maximale vracht' niet als norm wordt opgenomen in het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM). Nu kan een bedrijf immers grote hoeveelheden van een verontreinigende stof – in dit geval benzeen – uitstoten zonder een norm te overschrijden indien de concentratie de opgelegde norm niet overschrijdt. Met andere woorden, als je je vervuiling maar genoeg verdient, kun

je zoveel uitstoten als je wilt. Er is geen absolute drempel voor benzeenuitstoot. Dat is waarover het gaat. In sommige andere landen is dat trouwens wel het geval en wordt die normering anders gezet.

U liet weten dat mijn voorstel om een maximale vracht als norm op te leggen in VLAREM zou impliceren dat via VLAREM beperkingen opgelegd zouden worden aan de exploitatie van bedrijven, wat niet de bedoeling is en kan zijn van VLAREM. Een emissievracht is namelijk het product van de geloosde concentratie en debiet.

Secundaire emissiereductietechnieken kunnen ingezet worden om de concentraties tot op bepaalde niveaus terug te brengen. Het geloosde debiet, en dus ook de geloosde vracht, is echter zeer installatiespecifiek en onder meer afhankelijk van de grootte en de doorzet van de installatie, of het aantal aangesloten installaties op een emissiepunt. Hier algemene beperkingen voor opleggen, zei u, zou voorafnames doen op welke exploitaties nog mogelijk zijn binnen Vlaanderen.

U gaf verder wel nog mee dat bij de individuele aanvraag van een bedrijf wel de beoordeling wordt gemaakt of de impact van dat bedrijf aanvaardbaar is. De geloosde vrachten bepalen ook de impact op de omgeving.

Hierbij de volgende vragen:

VLAREM heeft tot doel om de hinder, milieuverontreiniging en veiligheidsrisico's veroorzaakt door hinderlijke inrichtingen zoveel als mogelijk te beperken of te voorkomen. Hoe rijmt u deze doelstelling met uw uitspraak 'dat het niet de bedoeling kan zijn dat VLAREM beperkingen oplegt aan de exploitatie van bedrijven'?

U gaf ook aan dat er bij een individuele aanvraag de beoordeling moet worden gemaakt of de impact van dat bedrijf aanvaardbaar is. Betekent dit dat bij een onaanvaardbare impact er geen vergunning verleend zal worden? Kunnen er maatregelen worden opgelegd om de impact van een bedrijf te verminderen? Is dat dan geen beperking op de exploitatiemogelijkheden van het bedrijf?

Twee: een emissievracht, namelijk concentratie maal uitgestoten volume, kan perfect bepaald worden ter hoogte van het emissiepunt. U gaf in uw antwoord aan dat secundaire emissiereductietechnieken kunnen ingezet worden om de concentraties tot op bepaalde niveaus terug te brengen. Secundaire emissiereductietechnieken kunnen de totale vracht beïnvloeden zodat deze binnen een bepaalde norm blijft. Wat bedoelt u dan met uw antwoord? Wat is het verband tussen de secundaire emissiereductietechnieken en een mogelijke maximale vrachtnorm? Nogmaals, dit lijkt misschien technisch, maar het gaat er eigenlijk om dat als een bedrijf maar voldoende zijn vervuiling verdund, dan kan het uitstoten wat het maar wil. Daar komt het een beetje op neer, vandaar mijn vraag.

Drie: u zegt dat algemene beperkingen opleggen voor de maximale vracht een voorafname zou zijn op welke exploitaties nog mogelijk zijn binnen Vlaanderen. Wat bedoelt u daarmee? Is het niet net de bedoeling van VLAREM om te voorkomen dat de leefomgeving te sterk verontreinigd zou kunnen worden? En betekent deze uitspraak ook dat de exploitatie van bedrijven voorgaat op de mogelijke impact op de omgeving? Indien niet, hoe moet uw uitspraak dan geïnterpreteerd worden?

Vier, mijn laatste vraag: tijdens een milieueffectrapport (MER)-procedure wordt de milieu-impact van het bedrijf op de omgeving onderzocht. Wordt hierbij ook nagegaan wat het gecumuleerde effect is van de bijkomende uitstoot op de omgeving, naar analogie met de geluidsstudies? Daar is het wél zo: als je iets bijkomend opzet wat geluid maakt, dan moet je dat gecumuleerd bekijken. Is dat ook zo met andere vormen van vervuiling? Welke normen worden hierbij gehanteerd? Wat is het afwegingskader om te bepalen of een bepaalde cluster van bedrijven geen onaanvaardbare impact zal genereren voor de omgeving?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega Danen. Met mijn eerdere uitspraak wilde ik zeggen dat het niet de bedoeling is om via VLAREM beperkingen op te leggen aan de grootte van een bedrijf of de hoeveelheid goederen die een bedrijf produceert. Dat zou wel het geval kunnen zijn indien een maximale vracht per tijdseenheid zou worden opgelegd.

Conform VLAREM moet de exploitant als normaal zorgvuldig persoon alle nodige maatregelen treffen om de buurt niet te hinderen door geur, rook, stof, geluiden en dergelijke meer. Hij wordt geacht de beste beschikbare technieken (BBT) te hebben toegepast indien hij de algemene en sectorale voorwaarden uit VLAREM en/of de vergunning naleeft. De concentratienormen in VLAREM worden bepaald op basis van deze beste beschikbare technieken. Deze BBTs, die vaak Europees bepaald worden, geven aan welke concentratieniveaus gehaald kunnen worden met de installaties binnen een bepaalde sector.

Om steeds voldoende actueel te zijn, wordt VLAREM dan ook regelmatig herzien. In het antwoord op de schriftelijke vraag waarnaar u verwijst, heb ik in dit verband ook gemeld dat er een nieuwe voorstudie voor BBT asfaltcentrales is gestart.

De vracht die een bepaalde installatie uitstoot, is gelijk aan de concentratie aan hinderlijke stoffen, vermenigvuldigd met het debiet van de uitstoot. Het debiet van de uitstoot is afhankelijk van de grootte van een installatie. Zo zal een grote asfaltfabriek meer lucht uitstoten dan een kleine.

Als we vrachtconcentraties zouden opnemen in VLAREM, zouden we voor elke installatie afzonderlijk een vrachtnorm moeten bepalen, omdat de hoeveelheid lucht die ze uitstoten verschillend is. Dat is natuurlijk ondoenbaar. Concentratienormen laten juist toe om uniforme regels toe te passen op diverse installaties, ook al is de ene wat groter, en produceert die dus wat meer dan de andere.

Naast de voorwaarden in VLAREM, moet een exploitant er natuurlijk wel altijd voor zorgen dat de impact van zijn bedrijf aanvaardbaar is. Als uit de aanvraag zou blijken dat er hiervoor onvoldoende garanties zijn, kan de vergunningverlenende overheid hetzij bijzondere vergunningsvoorwaarden opleggen, hetzij de vergunning weigeren. Het is de vergunningverlenende overheid die hier autonoom over beslist, en dit op basis van het aanvraagdossier, de resultaten van het openbaar onderzoek en de uitgebrachte adviezen.

U vraagt ook naar secundaire emissiereductietechnieken. Dit zijn systemen waarmee de uitstoot uit een productieproces behandeld wordt vooraleer die in het milieu terechtkomt. Hierdoor wordt een groot deel van de hinderlijke stoffen uit die uitstoot verwijderd en kunnen de concentraties tot op aanvaardbare niveaus worden teruggebracht. Dergelijke technieken verlagen de concentratie aan hinderlijke stoffen, niet het debiet van de uitstoot. De concentratieverlagingen die kunnen worden gehaald, zijn trouwens vaak opgenomen in de hoger beschreven BBT-studies.

Zoals ik in het antwoord op de schriftelijke vraag stelde, zijn de geloosde concentraties, het debiet, en de vracht specifiek voor iedere installatie, en eigen aan de manier waarop elke exploitant werkt. Algemene beperkingen zouden dan ook impliciet een beperking inhouden op de soorten installaties die in Vlaanderen mogelijk zijn. Door met vrachtnormen te werken, zou het kunnen dat we grote installaties onmogelijk maken, terwijl die in een aantal gevallen wel efficiënter zijn, en een lagere totale milieu-impact hebben dan vele kleine die vlak naast elkaar zouden gebouwd worden.

Het betekent absoluut niet dat exploitatie van bedrijven primeert boven de belangen van het leefmilieu. Het VLAREM-kader beoogt immers de exploitatie van

hinderlijke inrichtingen met een aanvaardbare impact op het milieu in Vlaanderen mogelijk te maken. Deze bescherming wordt geboden door zowel de concentratienormen voor emissies als de algemene kwaliteitsnormen die mens en milieu beogen te beschermen.

Wat uw vraag aangaande MER betreft, baseren de erkende deskundigen zich voor het opstellen van een MER-rapport op de richtlijnenboeken die hiervoor zijn opgesteld. Het richtlijnenboek lucht bepaalt richtlijnen voor het opbouwen van de discipline lucht in een MER: afbakening van een studiegebied; identificeren en kwantificeren van de emissies; toetsing van de emissies aan richtwaarden; dispersieberekeningen; toetsing van de berekende immissiewaarden aan normen; effectbespreking en bepalen van milderende maatregelen; postevaluatie.

In een MER wordt de referentiesituatie in beeld gebracht. Hierbij wordt rekening gehouden met alle vergunde activiteiten in de omgeving. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met reeds genomen beslissingen over nieuwe activiteiten, plannen en programma's in het studiegebied, met andere woorden gestuurde ontwikkelingen. In een MER wordt dus rekening gehouden met cumulatie van effecten.

Wat het afwegingskader betreft, omvat het richtlijnenboek ook de sturende richtwaarden waar rekening mee moet worden gehouden. Daarbij wordt verwezen naar verschillende documenten waar rekening mee gehouden moet worden, zoals VLAREM II, beste beschikbare technieken, Europese richtlijnen met betrekking tot luchtkwaliteit of atmosferische emissies, de BREF-documenten (Best Available Techniques Reference), andere (lucht)beleidsplannen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord

Johan Danen (Groen): Dank u wel, minister. Ik wil u bedanken voor uw uitleg en uw nuanceringen. Het antwoord dat u op een schriftelijke vraag gaf had ik anders geïnterpreteerd. Het is inderdaad net de bedoeling van VLAREM om hinder, milieuverontreiniging en veiligheidsrisico's, veroorzaakt door hinderlijke inrichtingen, te beperken of te voorkomen. Dat is de bedoeling. Als het dan zo is dat de exploitatie van bedrijven om die reden beperkt wordt, dan is het maar zo. Het moet voorop staan dat de mens en de omgeving beschermd worden en binnen dat kader moeten bedrijven zich in- en aanpassen. Maar ik neem aan dat u dat bedoelt. Zo heb ik het althans begrepen. Uit de schriftelijke vraag en het antwoord daarop bleek dat niet duidelijk, maar ik ben blij om te horen dat u dat bedoelt.

Dan heb ik nog een bijkomende vraag, minister, over die afvalcentrales. Ik heb u daarover al een aantal vragen gesteld, dat is een bijzonder moeilijke problematiek. U hebt blijkbaar een patent op moeilijke dossiers. U zegt dat die BBT-procedure om die te verbeteren al gestart is. Wil dat ook zeggen dat de groep die dat moet uitvoeren, al is samengesteld? Uit wat voor mensen bestaat die groep dan? U hoeft mij geen namen of toenames te geven, maar het lijkt mij belangrijk om daar een heel breed veld van stakeholders in te betrekken: mensen van de industrie zelf, maar ook mensen die in de buurt van een afvalcentrale wonen, mensen die vanuit een milieubeweging komen. Zo voorkomt men dat de BBT die nu opnieuw wordt gemaakt, alleen in functie van de industrie wordt opgesteld. Mijn vraag is dus: hoe het zit met de samenstelling van die groep. Is er op dat vlak al vooruitgang geboekt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik ben blij dat ik de schriftelijke vraag heb kunnen verduidelijken. Ik heb begrepen dat het allemaal experts zijn met verschillende specialisaties, maar de juiste zaken zal ik moeten opvragen van de begeleidingscommissie. In elk geval is er de administratie, is er sectorvertegenwoordiging,

enzovoort. Ieder heeft zijn specialisatie. Maar ik zal opvragen hoe dat heel concreet zit, want die informatie heb ik niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over grensoverschrijdende samenwerking in het kader van de ruimtelijke ordening – 2946 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Op 8 mei 2019, bijna exact twee jaar geleden, lanceerden toenmalig minister-president Bourgeois en Nederlands staatssecretaris Knops een gezamenlijk traject voor de aanpak van juridische grensknelpunten. Gezien het eerste punt op onze agenda vandaag is dit misschien ook een relevante toevoeging.

Er werd een werkgroep in het leven geroepen onder leiding van gouverneur Cathy Berx aan Vlaamse zijde, en van de vicepresident van de Nederlandse Raad van State Piet Hein Donner aan Nederlandse zijde. Er werd werk gemaakt van een onderzoeksrapport met als titel Grensoverschrijdende samenwerking bij infrastructuurprojecten 2.0, en dat rapport werd toegepast op concrete dossiers zoals bijvoorbeeld de fusiehaven North Sea Port. Deze haven heeft immers te maken met infrastructuurwerken aan beide zijden van de grens, en een samenwerking kan nieuwe impulsen geven om het grensoverschrijdend havengebied verder te ontwikkelen.

In het rapport worden zowel de beleidsplanning als de procedures van Nederland en onze Vlaamse regio naast elkaar geplaatst in de hoop dat dit kan bijdragen tot een verbeterde en efficiëntere samenwerking bij het verkennen en oplossen van grote grensoverschrijdende infrastructuurle vraagstukken. Het rapport geeft aan dat de verschillen die er vandaag zijn op het vlak van omgevingsrechtelijke afstemming, plannings- en vergunningsprocedures en geschillenbeslechting, op zich niet belemmerend hoeven te zijn. Waar verschillen in regels wel een obstakel kunnen zijn, kunnen die met het juridische instrumentarium van de Benelux worden opgelost.

Het rapport concludeert dat duidelijkheid en betrokkenheid over het doel, de financiering, de te volgen procedures en het tijdspad, belangrijke voorwaarden voor succes zijn als men praat over grensoverschrijdende infrastructuurprojecten. Het rapport verwacht ook dat er in de toekomst alleen maar meer behoefte zal zijn aan dat soort projecten, en zelfs aan trans-Europese oefeningen.

Minister, ik verneem graag van u in welke fase de grensoverschrijdende samenwerking zich momenteel bevindt, die twee jaar geleden werd opgericht. Wordt hieraan verder gewerkt, wordt hier een vervolgtraject aan gebreed?

Hoe evalueert en beoordeelt u die samenwerking? Bestaat dat enkel met Nederland, of zijn er initiatieven met andere buurlanden of buurregio's zoals Wallonië, Noord-Frankrijk, Duitsland, of misschien zelfs Brussel?

Welke aanbevelingen neemt u mee uit het rapport Berx-Donner in het kader van verdere beleidsplannen in Vlaanderen zelf? Wordt er bijvoorbeeld in het kader van de nakende hervorming van de milieueffectrapportage (MER), waarover we het

hier ook al een paar keer hebben gehad, gekeken naar de Nederlandse procedure, om te zien welke zaken we wel en zeker niet kunnen overnemen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het grensoverschrijdend Nederlands-Vlaams ambtelijk netwerk bestaat sinds 2018 en behandelt heel wat thema's. Bestuurlijk wordt dit overleg opgehangen aan de tweejaarlijkse Vlaams-Nederlandse topontmoetingen. De laatste editie vond plaats in november 2020. Ik heb tijdens deze top ook overleg gehad met de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw Van Veldhoven, alsook met mijn collega bevoegd voor Natuur, mevrouw Carola Schouten.

De gezamenlijke verklaring van de top is voor een deel gewijd aan het onderzoeksrapport Grensoverschrijdende samenwerking bij infrastructurele projecten. Deze oefening wordt gecoördineerd door de minister-president. We zijn hierbij overeengekomen om de aanbevelingen verder te bestuderen. Gouverneur Bercx begeleidt dit traject.

Een van die aanbevelingen was de organisatie van een colloquium over grensoverschrijdende infrastructuurprojecten. Zo is er de afspraak om dat na de zomer te organiseren, in de hoop dat het dan fysiek kan. Dat gebeurt dan in samenwerking met de onderzoekers, de bestuurlijke werkgroep en de betrokken overheden. De hoop is dat er tegen dan een nieuwe Nederlandse regering is.

Volgens mijn informatie bestaan er echter geen structurele initiatieven voor overleg rond ruimtelijke ordening met de andere buurlanden zoals dit bestaat met onze noorderburen. Wel is er binnen het kader van de Benelux ad-hocoverleg mogelijk binnen de Bijzondere Commissie voor de Ruimtelijke Ordening, waar de administraties van Nederland, Luxemburg, Vlaanderen, Brussel en Wallonië zitting hebben. Dit wil echter niet zeggen dat er momenteel geen samenwerking is met andere buurlanden. Zo zijn er verschillende gezamenlijke projecten die kaderen in Europese subsidieprogramma's, die natuurlijk ook een link hebben met infrastructuur of ruimtelijke ordening.

Ik neem uw derde en vierde vraag even samen. De eerste aanbeveling waarvoor ik bijzondere aandacht heb, is het inbouwen van een voorbescherming in een eerder stadium van een complex project. Uit het rapport Bercx-Donner kwam naar voren dat het voorkeursbesluit een relatief laattijdige juridische voorbescherming biedt aan initiatiefnemers die het decreet complexe projecten willen toepassen. Dit is een van de elementen waarvoor we bekijken of dit ook iets positief kan zijn voor onze complexe projecten. Daarnaast verdient het ook aanbeveling om de doorlooptijd van administratieve en gerechtelijke procedures blijvend te evalueren.

De aanbevelingen inzake de toepassing van complexe projecten op grensoverschrijdende dossiers worden meegenomen in het evaluatierapport, dat eerstdaags wordt afgerond. Ook in de aanpak van de processen inzake grensoverschrijdende milieueffectrapportage worden de aanbevelingen meegenomen. Hiervoor zal in het kader van de hervorming van de milieueffectrapportage in Vlaanderen zeker gekeken worden naar de Nederlandse praktijk, en de eerste evaluatie van de Nederlandse Omgevingswet.

Ik hoop hier ook elementen te kunnen uithalen om de samenwerking tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië inzake projecten met een grensoverschrijdende impact naar mens en milieu te verbeteren. Niettegenstaande het akkoord van 4 juli 1994 betreffende samenwerking inzake grensoverschrijdende milieueffecten van projecten, is de samenwerking voor verbetering vatbaar. Ik heb daar in een eerder antwoord al naar verwezen. Sommige projecten worden net op de taalgrens geplaatst, zoals bijvoorbeeld een windturbinepark in de buurt van Tongeren en Riemst,

waarbij de negatieve effecten naar mens en milieu zich vooral bij de burens manifesteren. Heel vaak wordt er zelfs geen informatie bezorgd aan de inwoners of de Vlaamse gemeenten, noch aan het departement. Dit is nochtans verplicht vanuit de Europese MER-richtlijnen. Dus ook met onze lieve burens in Wallonië zullen we kijken hoe we dat kunnen verbeteren.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, minister, ik kan als Riemstenaar alleen maar hopen dat de samenwerking met Wallonië snel veel beter wordt, want dat is echt een probleem, alleen al omtrent de uitbreiding van de luchthaven van Bierset en de bijkomende nachtvluchten. Ze hebben zelden met ons afgestemd. Ironisch, dat we kunnen leren van Nederland om te kunnen samenwerken met Brussel en Wallonië. Goed, het maakt niet uit hoe we dat verbeteren, als het maar verbetert.

Ik ben heel blij met uw antwoord, dat de samenwerking opgenomen is en blijft in de Vlaams-Nederlandse topontmoetingen. Ik kijk natuurlijk uit naar het colloquium.

De voorbescherming van complexe projecten en andere lessen die we daaruit trekken, moeten we niet alleen hier onder elkaar vernoemen, maar moeten we ook praktisch omzetten en in onze eigen regelgeving opnemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de zoektocht naar nationale parken en landschapsparken – 2974 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de projectoproep voor nationale parken en landschapsparken – 2979 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de zoektocht naar nationale parken en landschapsparken – 3060 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Op 19 april kondigde u als minister van Omgeving samen met de minister van Onroerend Erfgoed een oproep aan voor kandidaat-nationale parken en kandidaat-landschapsparken. Deze parken worden gebundeld onder de term 'Vlaamse parken'. Beide waren voorzien in het regeerakkoord.

De ministers spreken de ambitie uit om een aantal parken op te richten met internationale uitstraling. De nationale parken Vlaanderen zouden op langere termijn een natuurkern van minstens 10.000 hectare bevatten. Bij de landschapsparken zou de klemtoon liggen op landschapskwaliteit en verschillende functies van het gebied.

De ambitie is om tot een integrale aanpak te komen voor natuurbehoud en -beheer. Deze ambitie houdt ook in dat men aan de slag gaat met alle betrokkenen in het gebied om tot een gedragen visie te komen. In het verleden heb ik uw aandacht reeds gevraagd voor de betrokkenheid en erkenning van alle partners van het

platteland in deze trajecten. De parken zouden immers een versterkend en verbindend verhaal moeten kunnen zijn.

In de voorbereidende trajecten werd meermaals de vrees geuit dat er verdeeldheid werd gezaaid of al aanwezig was op het terrein. Er was bezorgdheid en onduidelijkheid rond de kaders hierover. Vanuit diverse actoren is het belang onderstreept om te komen tot een transparant, juridisch duidelijk afgebakend kader. Nochtans zijn er na de oproep en het vrijgeven van de conceptnota nog heel wat onduidelijkheden over de aanduiding van deze parken, over de beoordeling, over de juridische gevolgen voor grondeigenaars die in een park opgenomen worden, de gevolgen voor het verlenen van omgevingsvergunningen enzovoort. Ik heb daar al naar verwezen bij de actuele vraag ter zake.

Zo blijven onder andere economische sectoren, lokale en provinciale besturen en terreinpartners op hun honger zitten omdat zij net bekommerd zijn om de concrete impact van de aanduiding van deze parken. Op dit moment is het voor hen gissen wat de gevolgen zijn op korte en langere termijn.

Minister, de parken op zich hebben misschien niet onmiddellijk een impact, maar er zijn heel duidelijk een aantal doelstellingen vooropgesteld. Daar moet aan worden voldaan. Daar wordt vervolgens eventueel met de bekende juridische instrumenten gevolg aan gegeven. Het is 'een' start van 'een' traject van 'een' proces waarmee een aantal doelstellingen moeten worden bereikt. Het is belangrijk dat we heel transparant zijn in de communicatie over de doelstellingen en de gevolgen die daaraan gekoppeld worden, al dan niet nu, eventueel in de toekomst, voor de lokale besturen en eventueel voor Vlaanderen. Het is heel belangrijk dat we daar duidelijkheid over geven.

Ik heb er in de actuele vraag naar verwezen, het is belangrijk om partners rond de tafel te krijgen, en om samen naar die visie te werken. Ik dacht dat dat vooral de bedoeling was van uw projectoproep. Minister, welke partners zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van dit initiatief? Welke Vlaamse terreinactoren – sociaal-economische sectoren en/of verenigingen – hebben input gehad bij het opstellen van de criteria?

Welke decretale basis ligt ten grondslag aan deze Vlaamse parken?

Wat zijn de gevolgen en rechtsgevolgen voor percelen die gelegen zijn in dit Vlaams park? Welke impact heeft dit op het vlak van ruimtelijke ordening, economische activiteit enzovoort?

Wat is bijvoorbeeld het gevolg voor een perceel, eens het zich bevindt in een zone voor natuurontwikkeling? Moeten grondeigenaars of uitvoerders van activiteiten en economische activiteiten zich aanpassen of zelfs verdwijnen in deze zone? Heeft de aanduiding van deze zone een gevolg voor de vergunningsverlening? Is hier het voorzorgsprincipe inzake natuur van tel? Geldt dit voorzorgsprincipe voor de natuurdoelen en -waarden die opgesteld worden bij de aanduiding van landschapsparken? Ze moeten ergens in een visie een plaats krijgen om als landschapspark in aanmerking te kunnen komen.

Geldt een aanduiding als zone voor natuurontwikkeling als een beleidsmatig gewenste ontwikkeling, zoals aangehaald in artikel 4.3.1, paragraaf 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO)? Indien ja, op welke manier wordt dit gevalideerd en bekendgemaakt door de gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen?

Hoe verzekert u dat alle betrokken partijen deel uitmaken van de gebiedscoalitie? Wat zijn de minimale vereisten in de samenstelling van de gebiedscoalitie? Wat zijn de minimale eisen om deel uit te maken van een gebiedscoalitie?

In de procedure tot benoeming van nationale parken Vlaanderen staat te lezen: "De gebieden waarvan het masterplan en operationeel plan positief beoordeeld worden, kunnen van de Vlaamse minister voor Omgeving een label als Nationaal Park Vlaanderen toegekend krijgen. Een wettelijk kader voor de voorwaarden en mogelijkheden van dit label wordt voorbereid." Hoe voorziet u dit? Wat wilt u koppelen aan dit label?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Op 19 april lanceerde u een open oproep voor nationale parken en landschapsparken. Vlaanderen heeft de ambitie een handvol nationale parken met internationale uitstraling op te richten, waarbij de klemtoon ligt op natuur en biodiversiteit. Deze gebieden, die op langere termijn een natuurkern van 10.000 hectare groot moeten worden, dienen voldoende robuust te zijn om de uitzonderlijke natuur die ze bevatten op een duurzame manier te beschermen. Bij de landschapsparken ligt de klemtoon op landschapskwaliteit en de verschillende functies van het gebied. In een landschapspark gaan landschapsontwikkeling, recreatie, natuur, erfgoed, landbouw, wonen, bedrijvigheid en toerisme hand in hand.

Tegen 15 september worden kandidaturen ingewacht. Tegen 2023 zouden de nationale parken en de landschapsparken erkend moeten zijn. Er is een ondersteuning van 100.000 euro per kandidaat voorzien om de kandidatuur verder uit te werken richting erkenning.

Minister, de startpositie van een nationaal park is 5000 hectare, met de bedoeling om op termijn te evolueren naar een gebied van 10.000 hectare. De focus ligt dus op natuurontwikkeling. Hoeveel gebieden komen in aanmerking voor deze erkenning op basis van de vooropgestelde criteria? U sprak over drie nationale parken. Is er een analyse gebeurd in Vlaanderen om op basis van die criteria te bepalen hoeveel parken er in theorie kunnen komen? Wat is de regionale spreiding van deze gebieden?

Welke garanties zijn in het traject ingebouwd om te garanderen dat het gebied ook zal uitgroeien tot 10.000 hectare? Ik begreep uit de webinar van Natuur en Bos trouwens ook dat die oppervlakte van 10.000 hectare ook voor de landschapsparken vooropgesteld wordt.

Welke garanties zijn opgenomen dat er in het landschapspark ook effectief aan natuurontwikkeling en uitbreiding wordt gedaan? Nu lezen we dat het echt gaat om multifunctionele gebieden, maar waar zit de focus op natuurontwikkeling en -uitbreiding? Wie zal hiervoor instaan? Over welke minimumoppervlakte natuur spreken we dan?

Hoe zit het met de decretale verankering – dat sluit eigenlijk een beetje aan op de vraag van collega Rombouts – van het traject tot erkenning en de erkenning zelf? Welke stappen zullen hiertoe genomen worden?

Hoeveel budget en ondersteuning is er voorzien voor het ganse traject van de opstart van deze oproep, de erkenningsprocedure en de uitvoering van de inrichting en het beheer van zowel de nationale parken als de landschapsparken? Ik begrijp dat er budget en personeel is voorzien voor de begeleiding van kandidatuur tot indiening, maar wat met het traject daarna en vooral ook met het beheer van de gebieden? Hoe ziet u dat? Welke langetermijngaranties zullen worden ingebouwd?

Het hele traject wordt gejureerd door een onafhankelijke jury. Hoe wordt die jury samengesteld? Hoe wordt de onafhankelijkheid gegarandeerd? Is de samenstelling van de jury gekend? Hoe is het verdere beslissingsproces uitgetekend?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Vlaanderen gaat tot 21 september 2021 op zoek naar kandidaten voor drie extra nationale parken en drie nieuwe landschapsparken. Het startschot voor deze zoektocht hebt u enkele weken geleden gegeven en u klonk alvast strijdvaardig – en ik kan dat alleen maar onderschrijven – door te stellen dat Vlaanderen niet te klein is voor meer natuur en dat we ook gewoon meer ruimte moeten maken voor natuur.

Deze ambitie ligt in lijn met het Vlaams Regeerakkoord, waarin staat dat Vlaanderen via een beleidskader de internationale gekende merken 'nationaal park' en 'landschapspark' op een eenduidige en kwaliteitsvolle manier wil invullen. De aankondiging werd weliswaar nog niet door de Vlaamse Regering gevalideerd, maar we hebben het er wel al in de plenaire over gehad. Omdat daar echter altijd strikt wordt toegekeken op spreektijden – net zoals hier, voorzitter – waren er toch nog een aantal vragen onbeantwoord, dus ik herhaal er een paar.

Welke volgende stappen zijn er nog in dit traject? Wanneer zal de volledige Vlaamse Regering hier dan bij betrokken worden? Wanneer wordt dit op regeringsniveau gevalideerd?

Kunt u de impact duiden van de extra beschermende maatregelen die aan die parken worden gegeven? Wat is in deze context ook de impact op de bestemmingen en vergunningen? Als men bijvoorbeeld militaire domeinen opneemt in een Vlaams nationaal park, wat doe je dan concreet met de bestemming ervan? Wordt alles opgenomen in een speciale beschermingszone (SBZ)? Maakt dat dan het gebied groter, waardoor bijvoorbeeld meer bedrijven getroffen worden door de passende beoordeling stikstof? Dat is me niet helemaal duidelijk.

Collega Rombouts heeft al gepeild naar het overleg met de betrokken actoren. Ik sluit me daarbij aan.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) zal de kandidaten beoordelen, maar heeft tevens ook heel wat gronden in eigen beheer of eigendom. Zal het agentschap ook kunnen deelnemen aan die erkenning? Hoe gebeurt de beoordeling in dat geval? Want het ANB kan natuurlijk niet zijn eigen dossier beoordelen.

Wat zijn de financiële implicaties van dit traject? Hoeveel werd hiervoor reeds gebudgetteerd?

Momenteel werd niet aangegeven hoe ver verschillende natuurkernen uit elkaar moeten liggen. Is dat bewust? Zoekt u bijvoorbeeld naar een aaneenschakeling van natuurgebieden? Of is daar een andere verklaring voor?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, dit initiatief ligt geheel in lijn met het Vlaamse regeerakkoord.

De beleidskaders voor de oproep 'Nationale Parken Vlaanderen en Landschapsparken' zijn voorbereid door mijn administratie, met inbreng van diverse Vlaamse entiteiten: het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), het Departement Omgeving, Toerisme Vlaanderen, het Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE), het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), het departement Landbouw en Sport Vlaanderen.

Op verschillende momenten in de voorbereiding van de oproep 'Nationale Parken Vlaanderen en Landschapsparken' is er overleg geweest met diverse actoren, zowel

door de administratie als door mijn kabinet. Er heeft overleg plaatsgevonden met het Vlaams Overleg Regionale Landschappen, Natuurpunt, de provincies en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), Landelijk Vlaanderen en leden van de Gewestelijke Overleginstantie (GOI). Tijdens de voorbereiding van de oproep heeft er op 7 oktober 2020 een forum voor geïnteresseerden plaatsgevonden. Hierbij werden de eerste ideeën gepresenteerd en konden vragen en suggesties ingebracht worden. Hieraan namen ook vertegenwoordigers deel van Landelijk Vlaanderen, Boerenbond, Natuurpunt, regionale landschappen, toeristische organisaties, provincies en gemeenten. Het lanceren van deze oproep is een start van een nieuw traject. Bij de uitwerking van het regelgevend kader zal ik uiteraard verder in overleg gaan met mijn collega's.

Op dit moment zijn er twee oproepen gelanceerd. Die zijn een uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord. Die oproepen zijn een voorbereiding voor de toekenning van de labels 'Nationale Park Vlaanderen' en 'Landschapspark' aan geselecteerde gebieden medio 2023. De doelstellingen rond natuurbeheer, natuurbescherming en landschapszorg van de Vlaamse Parken, in uitvoering van het regeerakkoord, vinden een ruime decretale basis in het Natuurdecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan. Er is op dit moment nog geen decretale basis voor de titels van 'Nationale Parken Vlaanderen' en 'Landschapsparken' zelf. We zitten immers in de startfase van een transparante en open procedure om tot selectie te komen van de parken. Daarbij dient vermeld te worden dat er geen bijkomende regelgeving zal worden opgelegd aan de uiteindelijke Vlaamse parken. Alles wordt binnen de bestaande Vlaamse regelgeving georganiseerd. Voor de financiering van de planfase wordt het decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022 gebruikt als rechtsgrond.

Dan zijn er nog wat vragen over rechtsgevolgen en de impact.

Het erkennen van een gebied als Vlaams park heeft geen onmiddellijke gevolgen voor de eigenaars of gebruikers van percelen gelegen binnen de Vlaamse parken. Er zijn geen verplichtingen die doorwerken in de vergunningverlening verbonden aan het label 'Landschapspark' of 'Nationaal Park Vlaanderen'. De masterplannen voor de nationale parken zijn geen juridisch verordenende beleidsplannen en vormen dus ook geen basis voor het vergunningenbeleid.

We gaan voor de realisatie van de parken uit van het creëren van kansen voor natuur en landschap door het overtuigen tot medewerking aan het realiseren van de ambities.

Er wordt wél verwacht dat de gebiedscoalitie en het projectbureau het masterplan realiseren volgens de vooropgestelde timing. De operationele plannen worden periodiek geëvalueerd, ondermaatse prestaties hebben mogelijk een gevolg op korte termijn op de financiering van het projectbureau en, op lange termijn, op de erkenning.

De zorgplicht zoals beschreven in artikelen 14 en 16 van het Natuurdecreet is wat sommige milieujuristen een horizontale maatregel noemen – dat weten jullie allemaal – en daar verandert de ligging in een Vlaams park niets aan.

De intentie om in bepaalde zones naar natuurontwikkeling te streven, is een ambitie waar de partijen die het masterplan opstellen en goedkeuren zich toe engageren. Indien een lokaal bestuur zo'n masterplan valideert via een college- of gemeenteraadsbesluit, kan ze de opties voor het nationaal park voor zichzelf beschouwen als een beleidsmatig gewenste ontwikkeling en haar beleidsinitiatieven daar ook op afstemmen. Vanuit Vlaanderen leggen we dit alvast niet op. De autonomie van een lokaal bestuur is daarin voor mij evident. Hoewel een aanduiding als 'zone voor natuurontwikkeling' in een masterplan voor een nationaal park aldus een beleidsmatig gewenste ontwikkeling kan zijn die een vergunningverlenend bestuur

onderschreven heeft, vormt dit gegeven op zich geen basis om in te gaan tegen de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen die worden uitgetekend in een ruimtelijk structuur- en/of beleidsplan. Indien een 'zone voor natuurontwikkeling' niet samenvalt met een gebied waarvoor in de bestaande structuur-, ruimtelijke beleids- of uitvoeringsplannen of andere besluiten reeds een natuurontwikkeling vooropgesteld werd, zullen de bevoegde instanties deze plannen of besluiten via de geëigende besluitvormingsprocedures moeten aanpassen en vaststellen.

Als een vergunningsaanvraag wordt beoordeeld, worden volgens artikel 4.3.1, paragraaf 1 van de VCRO vijf zaken getoetst: de overeenstemming met de stedenbouwkundige voorschriften; de toets aan de goede ruimtelijke ordening; eisen rond bescheiden woonaanbod; eisen van het decreet Integraal Waterbeleid; de voorlopig vastgestelde rooilijnplannen.

Beleidsmatig gewenste ontwikkelingen (BGO's) spelen enkel een rol wat de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening betreft. De toetsing aan de stedenbouwkundige voorschriften primeert. De verhouding tussen de zogenaamde legaliteits-toets, de voorschriften dus, en de opportuniteitstoets – goede ruimtelijke ordening – moet dus ook worden gerespecteerd. De beleidsmatig gewenste ontwikkelingen maken het niet mogelijk om aanvragen te vergunnen in strijd met stedenbouwkundige voorschriften van een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP). De beleidsmatig gewenste ontwikkelingen maken het niet mogelijk om aanvragen te weigeren die in overeenstemming zijn met stedenbouwkundige voorschriften van, bijvoorbeeld, een gedetailleerd RUP. De gedetailleerde voorschriften worden immers geacht de goede ruimtelijke ordening weer te geven. De beleidsmatig gewenste ontwikkelingen die op schrift zijn gesteld, kunnen niet het karakter noch de doorwerking hebben van stedenbouwkundige voorschriften uit verordenende instrumenten, dus de RUP of stedenbouwkundige verordening. Ze kunnen geen afbreuk doen aan geldende voorschriften, noch die voorschriften wijzigen.

Dan de vraag van collega Rombouts: 'hoe verzekert de minister dat alle betrokken partijen deel uitmaken van de gebiedscoalitie?'

Een coalitie van een kandidaat bestaat uit verschillende soorten partners: één, een coördinerende partner die de coalitie organiseert, coördineert en als aanspreekpunt fungeert tijdens de planfase; twee, kernpartners die zich engageren om een landschapspark of nationaal park op te richten en actief bij te dragen tot de opmaak en realisatie van het masterplan en operationele plan; drie, ondersteunende partners die de kandidatuur ondersteunen en aan de opmaak van het masterplan en operationeel plan willen bijdragen.

De kiem van de coalitie moet in elk geval aanwezig zijn bij de kandidaatstelling, en de belangrijkste partners moeten hun engagement geven via een engagementsverklaring bij de conceptnota. De definitieve samenstelling van de gebiedscoalitie moet bepaald zijn tegen het moment van oprichting van het park en wordt beschreven in het masterplan. Bovendien kan een coalitie ook nog groeien en evolueren nadat het landschapspark of nationaal park Vlaanderen opgericht is.

De governance van het park zal beoordeeld worden op basis van het masterplan voor volgende zaken: één, de samenstelling gebiedscoalitie; twee, de overlegstructuur; drie, organisatie projectbureau; vier, financieel plan; vijf, participatief karakter.

Collega Schauvliege vroeg of er een lijst is van wie of wat er in aanmerking komt. Er is geen lijst van gebieden beschikbaar die theoretisch in aanmerking komen op basis van de vermelde criteria. Dit heeft ook weinig meerwaarde gezien de formule van een open oproep. Het zijn namelijk de gebiedscoalities zelf die aan de slag gaan met de criteria om die aan de conceptnota te toetsen. Het is daarbij ook

denkbaar dat verscheidene gebiedscoalities zich verenigen om tot grotere of meer samenhangende werkingsgebieden te komen.

Wat betreft de regionale spreiding kan ik verwijzen naar het derde criterium met betrekking tot de unieke belevingswaarde. In dit criterium dient de unique selling proposition (USP) van de kandidaat te worden voorgesteld: "een Nationaal Park onderscheidt zich van de andere parken (...) door zijn eigenheid en uniciteit op het niveau van de natuurwaarden (...), de landschapswaarden en de erfgoedwaarden." De idee hierachter is dat de set aan nationale parken samen de Vlaamse natuur in al zijn verscheidenheid etaleren.

Dan was er nog een vraag van collega Schauvliege. Welke garanties zijn opgenomen om ook effectief aan natuurontwikkeling te doen? Voor een kandidaat-landschapspark moet in de conceptnota aangetoond worden dat in het gebied minstens 15 procent natuur is. Als natuur wordt beschouwd speciale beschermingszones en gebieden met groene of geelgroene bestemming op het gewestplan of gelijkaardig plan. In het oproepreglement Landschapsparken zijn de doelstellingen expliciet opgenomen. Daaruit blijkt duidelijk dat ook natuurontwikkeling hiertoe behoort.

Van de lokale coalitie wordt verwacht dat ze deze doelstellingen vertalen in een ambitieus masterplan voor hun gebieden. In een operationeel plan kunnen ze dan aangeven hoe ze deze doelstellingen concreet gaan realiseren, met welke middelen en met welke instrumenten.

Er waren vragen van collega Coenegrachts en collega Schauvliege over het budget en het traject. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de planfase die aanvangt in het voorjaar 2022 en loopt voor een periode van twaalf maanden, en de operationele fase na erkenning. Voor de planfase is een bedrag gebudgetteerd van 1.4 miljoen euro ter ondersteuning van de opmaak van de masterplannen en de operationele plannen. Daarnaast worden de kandidaten intensief begeleid voor de opmaak van deze plannen.

Voor de operationele fase wordt vanaf 2023 een budget uitgetrokken van 3.9 miljoen euro voor de financiering van de governance van de vier nationale parken en de drie landschapsparken. De financiering omvat de middelen voor personeel, werking en een jaarlijkse provisie voor investeringen.

Collega Schauvliege had het over de jury. De jury voor de landschapsparken en nationale parken wordt samengesteld uit een combinatie van vertegenwoordigers van de administratie en externe experts. Aangezien de leden van de jury nog niet werden bevestigd, kunnen we de namen nog niet vrijgeven. Maar voor de nationale parken is de samenstelling als volgt: een onafhankelijk voorzitter, vier vertegenwoordigers van de overheid – Natuur en Bos, Toerisme Vlaanderen, Departement Omgeving, Onroerend Erfgoed –, vier inhoudelijke experts rond de thema's natuur, omgeving en duurzaam toerisme, en twee buitenlandse experts.

Ook voor de landschapsparken wordt een analoge jury samengesteld, met een voorzitter, vijf leden van de subsidiërende entiteiten – de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), Toerisme Vlaanderen, het Departement Omgeving, Onroerend Erfgoed en Agentschap Natuur en Bos –, vier onafhankelijke experts rond de thema's landschap, economische innovatie en governance en participatie, en ten slotte twee buitenlandse experts. Het secretariaat wordt voor de nationale parken verzekerd door Natuur en Bos, en voor de Landschapsparken door VLM. De secretaris maakt geen deel uit van de jury.

Voor wat betreft de nationale parken zullen de Vlaamse overheidsadministraties zich beperken tot advies. Het finale oordeel gebeurt door de externe juryleden en de voorzitter.

Collega Coenegrachts, dan was er uw vraag of het ANB ook mee kan deelnemen. De opdracht van het ANB is inderdaad tweeledig. Het ANB heeft een belangrijke rol als beheerder van natuur- en bosgebieden en is in veel gebieden ook een actieve partner, en soms ook een initiatiefnemer en trekker. Verscheidene van deze gebieden kunnen een belangrijke rol spelen bij zowel de landschapsparken als de nationale parken. Vanuit deze lokale rol zal het ANB participeren in de gebiedscoalities. Dat lijkt me ook logisch om te komen tot sterke en geïntegreerde visies en om de bestaande samenwerkingsverbanden ook hun rechtmatige kans te geven. Daarnaast is het ANB natuurlijk ook betrokken bij de beleidsvoorbereiding, de jury en de overkoepelende werking met betrekking tot alle parken. Ik anticipeer op deze dubbele rol door voor die gebieden waar het ANB een actieve rol opneemt in de gebiedscoalitie, de inbreng van het ANB in de jury te beperken tot een louter adviserende rol. Dit principe wordt voor de nationale parken overigens veralgemeend: alle betrokken instanties van de Vlaamse overheid hebben er slechts een adviserende rol in de jury. Het is aan de externe juryleden om een finaal oordeel te geven over de rangschikking van de kandidaten op de shortlist.

Er werd opgemerkt dat er momenteel niet wordt aangegeven hoe ver uit elkaar diverse natuurkernen moeten liggen. De afstand tussen twee natuurkernen is inderdaad niet gelimiteerd. De belangrijkste reden hiervoor is dat een kwantitatieve invulling bijzonder arbitrair zou zijn, terwijl de keuze van een perimeter en natuurkernen beter gebeurt op basis van een kwalitatieve analyse op maat van het gebied. De criteria voor nationale parken schrijven voor dat een perimeter van een gebied samenhangend moet zijn: "De grenzen zijn logisch en worden landschaps-ecologisch onderbouwd (...)." Ze houden "rekening met de ruimtelijke eisen van habitats en soorten evenals natuurlijke processen en fenomenen". Diverse natuurkernen dienen bovendien te worden verbonden, via de zone voor natuurontwikkeling en/of de zone voor omgevend landschap, zowel vanuit natuuroogpunt als voor de recreant.

Collega's, dit was zeer omstandig. Er waren ook heel veel vragen. Alle vragen waren ook terecht. Ik hoop dat ik daar adequaat op heb kunnen antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. Sta me toe dat nog eens grondig na te lezen, zeker wat een aantal juridische verwijzingen en verwijzingen naar decreten betreft.

Ik heb aangegeven dat, als we willen dat dit gedragen plannen worden en dat dit kans op slagen heeft om bruggen te vormen op het terrein, juridische zekerheid en transparantie daarover cruciaal zijn, en dat ook de betrokkenheid bij heel het plan belangrijk is. Ik blijf een beetje op mijn honger zitten wat twee punten betreft. Daarom wil ik daarbij nog even expliciet met u blijven stilstaan.

Als we spreken over de oppervlaktes die zijn opgenomen in de criteria, dan is de kans reëel dat daar ook een aantal landbouwgebieden in zitten. Dat kan iets positiefs zijn, tenminste als er daarover goede afspraken kunnen worden gemaakt, zeker bij landschapsparken. Je zit immers natuurlijk met verschillende doelstellingen van verschillende partners. Het verbaast me dan een beetje te moeten horen dat de landbouwers niet werden opgenoemd bij de actoren. Blijkbaar zijn ze in het begin van het proces eigenlijk niet betrokken geweest. Minister, ik ben er nog meer bezorgd om dat ze in de aanloop van het hele traject mogelijkerwijze ook niet betrokken zouden zijn of moeten zijn, terwijl er wel een gebied van hen in het hele traject wordt betrokken. Ik heb begrepen dat, als iemand 200 hectare heeft in het gebied, dat minstens een belangrijke partner in de gebiedscoalitie is. We weten echter dat agrarisch gebied voornamelijk gaat over allemaal individuele

landbouwers die in alle waarschijnlijkheid niet allemaal aan 200 hectare in dat gebied zullen komen.

Met andere woorden, er is geen enkele verplichting of verbintenis dat landbouwers die eventueel actief zijn in het gebied, ook zouden worden betrokken. Minister, indien er dus landbouwgebied betrokken zou zijn in de besprekingen over een landschapspark, en zeker ook over een Vlaams park, hoe zult u garanderen dat alle partners die actief zijn in het gebied, dan ook echt betrokken zijn? Kunt u dat garanderen? Is er ter zake een garantie ingebouwd?

Een andere punt waarbij ik nog even wil stilstaan, betreft de juridische gevolgen. Ik heb heel goed begrepen dat u aangeeft dat het mogelijk wel een gewenste ruimtelijke ontwikkeling is, maar dat dat geen rechtstreekse impact op vergunningen heeft. Het geeft echter natuurlijk wel aan dat er misschien toch wel naar een RUP moet worden gegaan. Over de Vlaamse parken wordt letterlijk aangegeven dat het bedoeling is dat 5000 hectare die niet tot de natuurkern behoort, daadwerkelijk natuurkern gaat worden. Er zullen dus waarschijnlijk ook wel ingrepen moeten zijn op dat vlak. Er zullen ruimtelijke bestemmingen moeten worden gewijzigd.

Bij de landschapsparken worden ook een aantal doelstellingen vooropgesteld, onder andere rond natuur, maar bijvoorbeeld ook dat er daar landbouw van een bepaalde soort aanwezig mag zijn. Eveneens rond onroerend erfgoed, bijvoorbeeld, kunnen er doelstellingen worden vooropgesteld. Als een gemeente zich daartoe engageert – want er wordt een engagement gevraagd van een gemeente, en er worden doelstellingen vooropgesteld in zo'n plan voor een park – in welke mate werken decreten zoals het Natuurdecreet of decreten met betrekking tot onroerend erfgoed of landschappen, dan ook rechtstreeks in op die gebieden? Ik denk dat het belangrijk is dat we daar duidelijkheid over geven. Als we weten dat het de bedoeling is om dat daadwerkelijk naar natuur om te vormen, dan is dat ook heel duidelijk voor hen die mee om de tafel zitten. Als het echter gaat over de landschapsparken, waarbij er doelstellingen worden vooropgesteld, is het voor mij nog niet helemaal helder hoe de decretale verplichtingen daarop dan zouden inwerken. Daar had ik dus graag nog wat meer duidelijkheid over.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dank u wel voor uw omstandig antwoord, maar hoe meer u antwoordt, hoe ongeruster ik eigenlijk word over heel dit concept. Op zich is het een goed idee om in een aantal grote gebieden natuurontwikkeling te stimuleren, om daar echt op te gaan inwerken en dat zwaar te gaan stimuleren. Ik heb woensdag echter dezelfde vraag aan minister Crevits gesteld, met de vraag wat haar betrokkenheid in dezen is. Ik ben er immers heilig van overtuigd dat dit concept heel mooi is, maar dat het maar kan werken als we ook de landbouw actief mee betrekken, als we hen daarin een rol geven, maar hen daarin ook stimuleren. De minister antwoordde toen dat dat eigenlijk niet haar speelveld is, dat ze voor het hele Vlaamse grondgebied werkt en niet actief zal inzetten op die landschapsparken of nationale parken. Als er zich een opportuniteit voordoet, zal ze daaraan meewerken, maar dat is het, en ze heeft niet in een budget voorzien om dat actief te gaan ondersteunen.

Nu hoor ik collega Coenegrachts zeggen dat dit concept wel in het regeerakkoord staat, maar niet langs de Vlaamse Regering is gepasseerd. In welke mate is er dus hierover een akkoord met minister Crevits? Is er nagedacht over een samenwerking, ook binnen die gebieden? Is er bewust of actief beslist dat elk zijn eigen weg zou gaan? Is dit concept aan de Vlaamse Regering voorgelegd, in zijn totaliteit, of gaat het enkel over het principe van de nationale parken en de landschapsparken dat is opgenomen in uw beleidsnota, en is er daar verder geen overleg over

geweest? Ik denk immers dat dit concept maar kan slagen als ieder uit zijn silo komt en er actief op het terrein wordt samengewerkt aan die Vlaamse parken en die landschapsparken, want als dat niet gebeurt, dan vrees ik dat het inderdaad niet meer zal zijn dan een groene strik rond een gebied.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel voor een zeer uitgebreid antwoord. Onze fractie is zich zeker bewust van de positieve dynamiek die dit plan, deze nationale parken en landschapsparken kunnen teweegbrengen, maar we hebben natuurlijk enkele bezorgdheden met betrekking tot de concrete uitwerking, onder andere als het gaat over de betrokkenheid van de landbouwsector, die per definitie veel grond heeft of bewerkt en ook dicht bij de natuur gelegen is. Daar sluit ik me bij aan.

Ik denk dus dat we ook moeten kijken naar de multifunctionaliteit van bijvoorbeeld die landschapsparken. We moeten immers heel veel functies kunnen combineren in een gebied, ook in een landschapspark, om daar ook de rendabiliteit en de leefbaarheid te waarborgen. Het mag niet zo zijn dat, als men een projectlabel krijgt, het dan enkel nog een gebied is waar activiteiten gebeuren die door de overheid worden gefinancierd. Het moet een soort multifunctioneel gebied zijn.

Als ik het juist hebt begrepen, is het ANB dus de trekker van de projectoproep. Mogen zij zelf ook projecten indienen, en wordt van hen verwacht dat ze dan ook advies geven over die projecten? Ik vraag me af of ze dan niet wat teveel rechter en partij tegelijk zijn, en of er geen andere manier of methode is om de objectiviteit misschien wat beter te waarborgen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik heb vorige week in de plenaire vergadering mijn ongerustheid uitgedrukt over de mogelijkheid dat die nationale parken niet veel meer zullen blijken te zijn dan bordjes langs de snelweg waarop staat dat men door een nationaal park rijdt, maar die voor de rest niet veel om het lijf zullen hebben. Die bezorgdheid is niet sterk afgenomen na uw antwoord, en vooral niet na de vaststelling dat er blijkbaar vooral in uw eigen coalitie een grote bezorgdheid bestaat over de mogelijkheid dat zo'n nationaal park iets zou kunnen betekenen, dat het iets meer zou kunnen zijn dan een bordje langs de snelweg. Immers, als ik de collega's Coenegrachts en Rombouts hoor, dan vinden ze, samengevat, dat u bordjes langs de snelweg mag zetten, maar dat u vooral niks mag doen met de grond in dat nationaal park. Op die manier zijn we daar natuurlijk niet veel mee. U zult natuurlijk een verkiezingsfoto kunnen laten maken naast zo'n bord, maar op het terrein zal daar niet veel aan veranderen. Misschien kunt u mij echter overtuigen van het tegendeel, natuurlijk.

Ik heb een heel concrete vraag. Als u praat over natuurversterking en het opmaken van RUP's, dan praten we over bestemmingswijzigingen. Er is ook in een soort budget voorzien, in het bijzonder dan voor die nationale parken. Kan dat budget in zijn geheel, met inbegrip van middelen die bijvoorbeeld vanuit de sector van het toerisme of andere sectoren komen, bijvoorbeeld voor het financieren van bestemmingswijzigingen worden gebruikt? Ik denk immers dat dat hoe dan ook de enige garantie zal zijn dat ervoor wordt gezorgd dat er met bepaalde gronden iets kan gebeuren dat strookt met de bestemming van nationaal park en met de bestemming recreatie en natuurversterking.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Er zijn al veel zaken gezegd hierover. Ik wil gewoon iets concreets toevoegen. Is er een mogelijkheid dat dat ook

grensoverschrijdend kan gebeuren? We hadden het er daarnet al over: Vlaanderen is klein. Grote parken hebben 10.000 hectare. Diverse gebieden bestaan echter grensoverschrijdend. Kunnen zij daar ook op inschrijven, uiteraard onder dezelfde voorwaarden? Ik heb het dan hoofdzakelijk over de grens met Nederland, maar wie weet gaat het ook over het zuiden van het land. In welke mate kan men daarover onderhandelingen voeren?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, collega's, ik wil toch nog eens benadrukken hoe belangrijk het is dat we, wat de ambitie van bijkomende nationale parken en landschapsparken betreft, willen meespelen op internationaal niveau, en dat we de ambitie die in alle duidelijkheid in het Vlaamse regeerakkoord is opgenomen, stap voor stap ten uitvoer brengen. Ik denk dat dat de taak is van een minister. De stappen die de voorbije weken daarrond zijn gezet, zijn noodzakelijk, en tonen tegelijk ook aan dat het deze Vlaamse Regering ernst is met het uitvoeren van dit initiatief.

Collega's, dat daar nog vragen bij zijn, vind ik evident, en ik denk dat deze commissievergadering een goede gelegenheid was om daar meer tijd voor uit te trekken. De minister heeft in haar omstandig antwoord ook verduidelijking gegeven waar dat nodig was.

Minister, belangrijk voor mij is daarbij ook de verwijzing dat in het decretale kader dat nu bestaat inzake natuurbeheer, natuurbescherming en landschapsbeheer, voldoende gronden worden gevonden om deze structuren, deze nationale parken en landschapsparken in het leven te roepen, om de mogelijkheid te geven om die doelstellingen van natuurbeheer, natuurbescherming en landschapsbeheer effectief te voltooien. Dat er meteen ook zowel voor de begeleiding van het proces als voor nadien budgetten zijn uitgetrokken, geeft toch ook aan, denk ik, dat dit meer is dan een grote groene strik rond een idee, zoals men het noemde, of een bordje langs de snelweg met een bijhorende verkiezingsfoto. Dat daar nog enige gerede of gezonde twijfel bij is, ik neem het jullie niet kwalijk, vooral niet omdat ik vaststel dat op het terrein, en ik denk dat we daar toch naar moeten kijken, zeer veel optimisme, zeer veel ambitie en zeer veel energie aanwezig is om deze oproep positief te beantwoorden, om aan die gebiedscoalitie te werken, om een masterplan klaar te stomen en op dat ogenblik dan ook die aanvraag in te dienen, zodat de jury, zoals de minister die heeft geschetst, zich daarover kan uitspreken en we de verdere uitrol van dit idee kunnen uitvoeren.

Ik heb er dus alle vertrouwen in dat dit proces wordt voortgezet. Het is evident dat er daarover ook de volgende weken en maanden nog moeilijke discussies zullen zijn, dat er gesprekken zullen moeten worden aangegaan om dit verder op te helderen. Dat hoeft echter helemaal geen reden te zijn om te twijfelen aan het welslagen van dit project. Als wij samen die internationale ambitie willen waarmaken, dan is er op dit ogenblik niets dat ons nog moet tegenhouden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, dank u wel. Ik hoop dat iedereen nog achter dit project staat. In ieder geval, het staat in het regeerakkoord. Ik blijf verder uitwerking geven aan het regeerakkoord, op alle punten. Dit lijkt me een heel belangrijk punt. Ik denk dat iedereen dat ook wel vraagt. Oké, het is misschien wel moeilijk, maar moeilijk gaat ook. Ik vind al die negativiteit eigenlijk heel raar, temeer omdat ik op het terrein zie dat die negativiteit er niet is. Ik geef alleen al maar aan dat er vijftien aanvragen zijn wat de landschapsparken betreft, en negen voor de nationale parken. Men moet nu natuurlijk het dossier in orde brengen enzovoort, maar op het terrein is er bij de grote meerderheid enorm veel positiviteit. Ik ga met die positiviteit verder aan de slag. Diegenen die meedoen, doen mee.

Diegenen die niet willen meedoen, en die blijven zeuren en klagen, die blijven dan maar in de hoek treuren. Ik ben dat eigenlijk – eerlijk gezegd – stilletjesaan wel beu.

Heeft er overleg plaatsgevonden? Uiteraard, met Jan en alleman. Jullie kennen mij: ik overleg heel veel. Ik heb ook heel veel pennenvrienden. Ik schrijf heel veel brieven naar iedereen. Sommigen antwoorden me, anderen niet, maar geen probleem, ik blijf altijd vriendelijk. Er is uiteraard ook overleg geweest binnen de gewestelijke overleginstantie. De landbouwsector zit daar ook in, voor alle duidelijkheid. Het Departement Landbouw en Visserij is ook altijd betrokken. We zullen hen blijven betrekken. Natuurlijk, als de voorzitter van een bepaalde organisatie gaat demonstreren omdat hij dit of dat niet ziet zitten, dan is dat niet voor mijn rekening. Ik doe verder, met iedereen op het terrein die mee wil gaan. Ik zie dat er op het terrein heel veel aanvragen zijn. Ik wil doorgaan met al die mensen. Dit is een opportuniteit. Dit is meer dan een opportuniteit. Dit zal Vlaanderen mooier maken. Dit zal Vlaanderen groener maken. Dit zal ook mee natuurontwikkeling geven. Ja, er zullen misschien hier en daar wel wat moeilijkheden zijn, maar dat is met elk dossier zo. Elk dossier heeft wel een moeilijkheid, maar dat wil toch niet zeggen dat we in een hoek moeten gaan wenen en treuren, zo van 'dit gaat niet, en dit gaat niet'. Neen, zo zit ik gewoon niet in elkaar.

Voor alle duidelijkheid, landschapsparken hebben net als doel om voor de landbouwers ter plekke een meerwaarde te zijn. Die individuele landbouwers zijn daar ook heel blij mee. Ik heb het dan over de landbouwers zelf. Zij zien dit immers ook als een plus, want het gaat dan ook om het goed promoten van lokale producten, zoals men dat bijvoorbeeld in Frankrijk ook doet. Daar is men ook heel fier daarop. Wij gaan dat ook doen. Diegenen die meewillen, die doen uiteraard mee. Ik zie dat dat er toch heel wat zijn op het terrein.

Een gebiedscoalitie moet aantonen dat ze een representatieve coalitie is. Wat de ruimtelijke engagementen betreft, gaan we ter zake ook enkel werken met bestaande regelgeving. Een lokaal bestuur kan natuurlijk desgewenst een initiatief nemen. Voor de landschapsparken ligt de lat op 15 procent natuur. Er zijn geen bijkomende ruimtelijke eisen of eisen om bestemmingen om te vormen.

Collega Schauvliege, het Departement Omgeving is ook volledig bij de voorbereiding betrokken. Ik hoop toch dat ik binnen mijn bevoegdheden mijn regeerakkoord mag uitvoeren. Daarvoor moet ik niet naar de regering gaan, want eigenlijk doe ik niks bijzonders, voor alle duidelijkheid – in uw ogen misschien wel, maar in mijn ogen niet. Ik doe wat van mij wordt gevraagd, binnen mijn bevoegdheden. Ik mag er dan ook op rekenen dat alle collega's in de Vlaamse Regering zeer enthousiast zijn omdat ik het regeerakkoord uitvoer, waarover ze mee hebben onderhandeld en mee hebben beslist. Daar ga ik van uit. Zo niet, dan moeten ze dat nu misschien zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik weet niet wie hier in de commissie in een hoekje staat te huilen. Alleszins voel ik mij daar niet toe geroepen. Wat de wil betreft om het regeerakkoord uit te voeren, ga ik ervan uit dat dat alleszins ook niet op mij slaat. Ik heb het ook niet zo begrepen dat andere collega's dat in twijfel trekken. Integendeel, ik weet zeer goed wat er in het regeerakkoord geformuleerd staat op basis van de onderhandelingen daarover.

Ik denk echter wel dat u het met mij over het volgende eens bent: als u partners rond de tafel wilt, dan moet er klaarheid zijn over gevolgen. Ik zeg niet dat dit in dezen dadelijk de bedoeling of van toepassing is, maar we weten wel dat het meest kwalijke is – en daar worden wel vragen over gesteld – dat we naar sluipende

besluitvorming zouden gaan, dat men niet vanaf het begin van een proces duidelijk kan stellen wat de gevolgen zijn, en de doelstellingen die worden vooropgesteld, en op welke manier mensen zich daarin moeten inschrijven. Het is van een andere orde, maar toch vergelijkbaar: ik herinner me nog zeer goed dat, toen de speciale beschermingszones werden afgebakend, er werd gesteld dat dit geen enkel gevolg zou hebben. Ik zou deze mensen die dat op dat moment ook mee hebben gedaan, heel graag eens horen nu we de stikstofdiscussie aan het voeren zijn. Ik denk dat daar een heel andere blik op wordt gegeven. Dat is iets wat we dus wel moeten vermijden. Daarom moet er transparantie zijn over de juridische gevolgen.

Minister, wat het partnerschap betreft, begrijp ik dat u inderdaad op het terrein moet zien wie zin heeft, wie daarin wil meegaan, met wie u dingen kunt doen. Dat is heel terecht, maar er worden grenzen gelegd. We spreken hier immers natuurlijk over ruimtelijke bestemmingen. In dezen is verder niet voorzien in een openbaar onderzoek of dergelijke meer. Er worden natuurlijk mogelijk wel gebieden betrokken waar actoren zoals burgers, bedrijven, verenigingen, toeristische activiteiten toch ook wel een belangrijke partner zouden zijn. Als zij echter niet worden betrokken, dan is het wel raar dat er als het ware boven hun hoofden allerlei andere beslissingen zouden kunnen worden genomen. Ik ga ervan uit dat u dat ook niet wenst. Dat moeten we te allen tijde proberen te vermijden. In die zin verwees u heel duidelijk naar het feit dat er moet worden gemotiveerd: op welke manier is er via de gebiedscoalitie ook een draagvlak in het dossier? Ik hoop inderdaad dat dat ook een heel belangrijke plek heeft in de beoordeling van die gebiedscoalities en in de beoordeling van de plannen. Ik blijf met heel veel interesse dit proces verder volgen, zowel in het parlement als op het terrein.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, we hebben echt nood aan meer natuur in Vlaanderen. Zeker corona heeft dat duidelijk gemaakt. Elk initiatief dat ertoe bijdraagt dat we meer natuur bereiken, zullen we dus altijd steunen. Ik hoop dan ook dat uw uitspraak dat u niets bijzonders doet, een slip of the tongue was, want wij willen net dat u wél iets bijzonders doet. Dat zal immers net nodig zijn om meer natuur te kunnen realiseren. Dat betekent volgens ons ook dat u uit de silo's moet komen, dat u samenwerkt en effectief gebiedscoalities maakt om meer natuur te kunnen realiseren. Ik wens u dus van harte toe dat u wél iets bijzonders zou doen. Wij zullen alvast zeker op het terrein heel actief meewerken om ervoor te zorgen dat er in Vlaanderen echte natuurparken komen, die de Europese criteria waardig zijn, die bijdragen tot meer natuur, zodat dit meer wordt dan een strik rond een gebied. Dat wens ik u van harte toe.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw enthousiaste engagement voor een correcte uitvoering van het regeerakkoord. Ik reken erop dat uw engagement even rigoureuus zal zijn in alle dossiers die we hier nog samen moeten behandelen.

Ik sluit me aan bij collega Schauvliege: dit is wel iets bijzonders, en het is iets dat bijzonder positief is. Ik onderschrijf dat. Ik denk dat u op onze fractie mag rekenen voor de uitvoering hiervan, maar we hebben ook zeer oprechte bedenkingen en bezorgdheden geuit. Dat simpelweg wegzetten als negatievelingen waarnaar u dan niet hoeft te luisteren omdat u enkel focust op de positieve mensen op het terrein, dat lijkt mij een verkeerde aanpak. Als u dat doet, dan zult u immers ook die positievelingen verliezen. Het moet een verankerd verhaal zijn. Er moet een draagvlak zijn in de samenleving. Dat krijgt u enkel als u ook op de bezorgdheden van velen een antwoordt biedt. Ik denk dat we alleen op die manier samen ervoor kunnen zorgen dat dit regeerakkoord en dit deel van het regeerakkoord ook

effectief in de praktijk wordt uitgevoerd. Met die werkwijze kunt u absoluut op ons rekenen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.